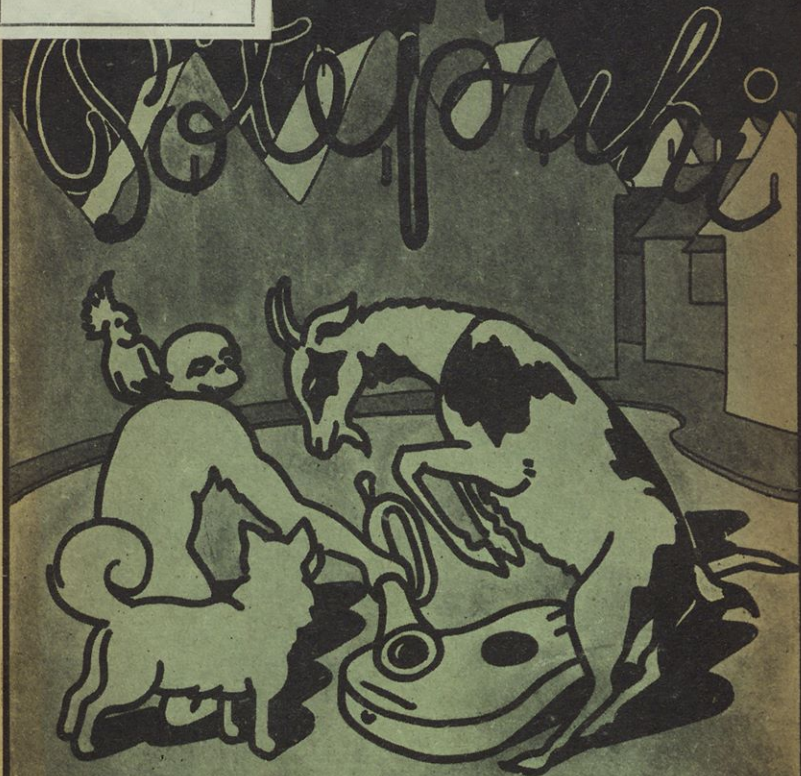

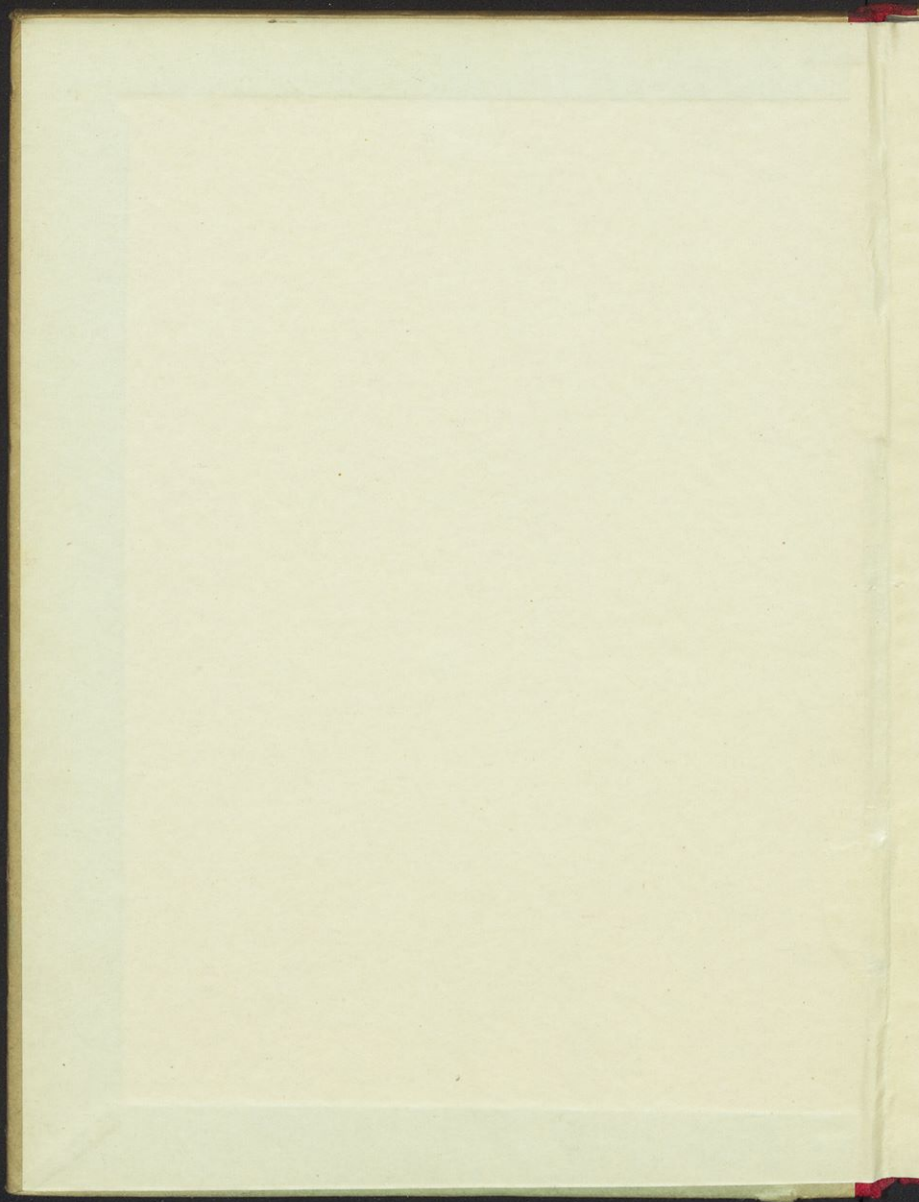
Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

103260

V. Kovač

Adam Lilkovič

Adamski's

Adam Milkovič:

P o t e p u h i

Ilustriral Niko Pirnat

1 9 3 5

Tiskala „Tiskarna Slatnar“, družba z o. z., Kamnik
Lastna založba

103260

Adam Milkovich

Potepuh

103260

Milkovich, Adam

RFZ 329/1951

1 2 3 4

103260
Milkovich, Adam

Ko je gospod profesor Bradač prekoračil petdeseto leto, mu je nenadoma umrla gospa. Ostal je na svetu čisto sam in je živel odslej le še za svoje ljube živalce, ki so mu bile v tolažbo in za kratek čas. Poleg malega psička Mihca in bele koze Dolgoroge je redil na svojem domu še dve papigi in dve sraki Dolgorepi. To je bil živžav! Tako je preživel odslej gospod profesor vse proste dni med svojimi ljubljenci, gladil je zdaj tega, zdaj onega in jih prijazno nagovarjal. Sosedje so trdili, da slišijo časih z njegovega vrta pravcate človeške glasove in da njegovi dve papigi Biba in Beba govorita že čisto razločno in tako opravljata mimoidoče ljudi. Kadar sta slabo razpoloženi, jih tudi ozmerjata. Imenitno res! Posebno Beba, klepetulja je, da ji ni para. Kadar je dobre volje pa tudi prepeva. In še kako! Peti jo je bila naučila pokojna gospa Bradačeva.

Nekega dopoldneva pa je napisal gospod profesor belo pismo in ga izročil svoji postrežnici.

»Ondesite to pismo v nabiralnik,« je rekel z važnim pogledom. Potem je hodil iz kota v kot in govoril sam s seboj: »Že dolgo sem si želel male opice. Opice so ljubke živali, zelo nadarjene so in se dajo priučiti temu in onemu. Tudi Zefa ni malo pametna opica, razume že to in ono, v zabavo nam bo in v pomoč...«

Dva dni kasneje je potrkal nekdo na vrata njegovega stanovanja. Gospod profesor je pogledal skozi skrivno linico v vratih in vesel vzkliknil: »Zefa je tu!«

Kajpada ni prišla sama. Star mož jo je vodil na vrvici in ponizno držal klobuk pod pazduho. Seveda ju je gospod profesor takoj povabil v svoje stanovanje. Opica se je radovedno ozrla naokoli, se priklonila tujemu gospodu, sedla potem na stol in se sploh obnašala zelo dostojno. Tudi je gospodu profesorju mežikala z očmi. Kaj-

pada ji je pomežiknil tudi on, še roko ji je ponudil, pa ga je porredna Zefa kar precej vščipnila vanjo, navihanka! Potem je odšla k ogledalu.

»Saj ne bom sama tu!« je vzkliknila veselo, ko je zagledala sebe v ogledalu. Ko pa je butnila z glavo ob steklo, je začudena obstala. Postalo jo je sram in si je prikrila obraz z dlanjo. Med prsti je po-

gledovala k svojemu gospodarju, res prav nerodno ji je bilo. Njen gospodar pa je tisti čas spravil v žep na mizi ležeči denar, se sklonil potem k svoji mali prijateljici in jo pogladil. Moralo mu je biti

težko; zakaj Zefa je živela ob njem dolga leta, zvesta mu je bila in vdana.

Malo nato je gospodar hitro odšel. Zefa je hotela za njim, ampak vrata so bila zaprta...

»Na,« si misli, »zdaj sem pa ostala sama!«

Zaman se ozira še dolgo k vratom, gospodarja ni več nazaj. Kaj bo pa zdaj? Žalostna si prikrije obraz z rokami in bridko zajoka. Ko se ji približa gospod profesor, da bi jo potolažil, mu Zefa jezna obrne hrbet. Nič ga ne mara, prav nič. Ko pa ji opoldne ponudi orehov in lešnikov, mu Zefa nič več ne obrača hrbta. Še za njim hodi in ga vleče za hlačnico. Na vrtu se je pa kar začudila:

»Oho! Oho!« je rekla, »koliko prijateljev bom imela!«

Prvi je pritekel k njej Mihec in ji že od daleč mahal z repom. Potem jo je ovohal od vseh strani in premišljeval: Čigava pa je ta?

»Jaz sem Zefa,« je povedala opica in pogledala papigi. No, njih se je pa kar razveselila. Papige je že videla nekoč v prostrani džungli, kjer je bila rojena.

»I, kaj pa ve tukaj delata?« je vprašala Bebo.

»Nič,« je odvrnila ona in čavsnila po lešniku, »jemo in pogovarjamo se.«

Potem je pogledala opica kozo Dolgorogo. Hm, take živali pa še ni videla. Kako je smešna!

»Kako pa se vam pravi?« je vprašala porogljivo.

»Meeee,« je zategnila ona, »jaz sem koza Dolgoroga.«

»Hi, hi, hi...«, se je posmehljivo zasmejala Zefa, »kaj pa imate na glavi?«

Pa je stopila koza korak nazaj in se zakadila vanjo: Trk, trk, trk... in opica je trdo, kar pretrdo obsedela. Uboga Zefa, kako jo je zbolelo, kar za trebušček se je prijala. Najraje bi zajokala, pa se je zbala, da bi je koza iznova ne trknila. Ko je nekaj časa sedela, je spoštljivo vprašala:

»Gospa, gospa«, je rekla kozi, da bi se ji prikupila. »Res, imenitno znate trkniti! Ampak, ali pa sedaj že lahko vstanem?«

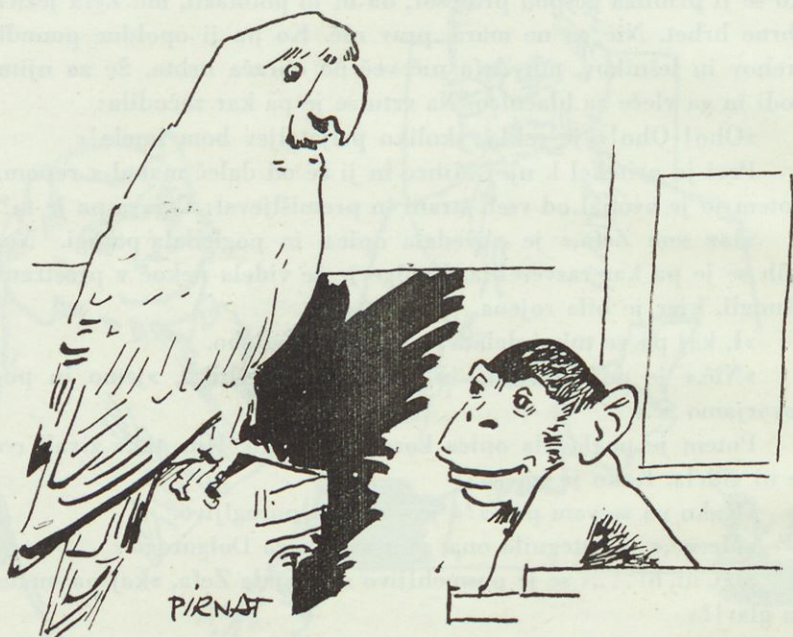
»Hm, poizkusi! Če te zadnji dve ne držita, se pa na prednji postavi,« ji je zmagoslavno odvrnila koza. Poizkusila je Zefa na levo in desno, pa sta se obe tresli.

»Bom pa še malo posedela,« je dejala potem in sram jo je bilo.

»Ali te noge bolijo?« jo je zdajci ovohaval Mihec.

O kako nerodno ji je bilo!

»Nak!« je rekla trmasto in se postavila nanje. Potem je grdo pogledala kozo in dejala Mihcu: »Same kosti so jo, pokveka stara!« in je urno zbežala po dvorišču.

Tedaj je pristopil gospod profesor. Godrnjal je, gotovo je bil slabe volje. Pogladi je malo opico po temenu in jo odpeljal v svoje stanovanje. V stanovanju je lepo. Tu je ura, ki tiktaka, ogledalo in stvar, ki ima strune in se sveti.

Zefa pogleduje venomer proti kotu, se smeje in si mane oči. O, ko bi ona imela kdaj tako stvar! Kako bi bilo lepo!

Ko je opoldne prinesla postrežnica Ana gospodu kosilo in poskrbela za hrano tudi njegovim ljubljencem, je stekla Zefa k oknu in se zagledala na ulico. Mimo okna švigajo avtomobili, tramvaji

in druge čudne stvari. Pod oknom samim pa postajajo ljudje, strme v opico in se ji smeji. Zefi to ni po volji, pa jim obrača hrbet in resno se drži. Potem steče po mehkih preprogah, odpre jezna vrata in pravi Bebi, ki ždi pred pragom:

»Umakni se!«

»Hi, hi, hi...« jo oponaša Zefa in iztegne vrat. Potem se prekopicne po stopnicah in obleži.

»Padla sem!« pravi. Seveda so ji vsi privoščili, najbolj pa Beba, ta Beba. Vse kar je prav, da. Ona pa bi se prepirala kar ves dan. Še malo preje, na primer, je rekla Zefi: Smrklja! Potem se je oglašila koza.

»Kaj pa imata?« je rekla. »Bom trknila!« je zagrozila. Pa je res. In še kako! Koga? I, Zefo! Ona je prišla zadnja k hiši pa hoče sedaj vsem zapovedovati. Seveda, še tega je treba! O, tako pa ne pojde! Štrbunk — Zefa na tla, Beba pa v smeh. O kako zaničljivo se je znala smejati! Ampak Zefa se je hitro postavila na noge in kakor blisk splezala na drevo, na katerem se je šopirila Beba. Tu je nekaj časa jokala, potem pa se je pognala za Bebo: Frrrr..., je odletela Beba, Zefa pa na tla: Bum —, kar zadonelo je. Dobro, da je stopil prav tedaj na vrt sam gospod profesor. Žalostna je prikrevljala Zefa k njemu in jokala je. Potem mu je zlezla v naročje:

»Pojdem pa nazaj! Pojdem pa nazaj, kjer sem bila preje!« je trmasto tolkla z rokami.

»Kar pojdi!« so ji rekli.

Zefa pa je iztegnila vrat in vsem skupaj pokazala jezik.

To neprijateljstvo bi šlo še dalje, da se ni zgodilo nekaj nenavadnega. Gospod profesor je postajal od dne do dne bolj tih, hodil je ob palici in nič več se ni smejal. Od časa do časa je prihajala iz mesta postrežnica Ana, pomolzla kozo Dolgorogo, uredila sobe in spet odšla.

Nekoč pa ni bilo gošpodarja ves dan na vrt in vrata njegovega stanovanja so ostala zaprta. Zaman je po njih praskal zvesti Mihec in Zefa pritiskala na kljuko.

Potem je neko popoldne prišlo pred hišo mnogo ljudi. Vsi so bili črno oblečeni in žalostno so se držali. Tudi velik voz samih vencev se je ustavil pred hišo. Zefa se je preplašena skrila z Bebo

in srakami med vejevje, Mihec pa je stekel na ulico in se hudoval nad ljudmi. Potem je stekel v sobo in žalostno zajokal. Pred njim je ležal na visokem črnem odru njegov dobri gospodar. Žalosten se je povzpел Mihec k črni rakvi in se dobrikal svojemu mrtvemu gospodarju. Dolgo je potem še čakal ob krsti, ampak njegov dobri gospodar ni več odprl oči, nič več ga ni pogladil, in Mihec se je žalosten skril v kot in zajokal. Tedaj so prišli v sobo čudni možje, pogasili so sveče in pokrili gospodarja s črnim pokrovom. Mihec je tekal iz kota v kot, zdrvel nato na vrt in jokaje povedal svojim prijateljem:

»Gospodar je umrl, uuuuu,« je zajokal še glasneje.

In so vsi pritekli k njemu, plaho pogledovali k vratom in skupaj so se stisnili. Žalostna je Dolgoroga meketala, Mihec civilil in Zefa vzdihovala. Še srake, ki so se drugače zmerom drle, so zdaj nenadoma utihnile. Beba pa je odletela k cesti, sedla na ograjo in kričala na ves glas k pogrebcem:

»Gospod profesor je umrl!«

Ko so gospoda profesorja tedaj prinesli na cesto in so bili tam zbrani vsi ljudje okolu črnega voza, se je Zefa nenadoma domislila svetle stvari, ki jo je bila tolikokrat videla v gospodarjevi sobi. Urno je stekla po stopnicah, se previdno ozrla naokoli in smuknila v stanovanje. Tam je smrdelo po ugaslih svečah, ona pa je stopila v kot, pograbila svetlo trompeto in tisto stvar s strunami in se previdno izmuznila iz sobe. Potem je vse skupaj skrila v jaslje koze Dolgoroge in spet pristopila k svojim prijateljem. Tu je zopet vzdihovala in tolažila Mihea, ki je pretakal debele solze.

Prešlo je nekaj dni. Nihče se ni dosti menil za male prijatelje. Lačni so se skrivali po vrtu in dolgčas jim je bilo. Tretji dan pa je prišla na vrt postrežnica Ana. Hodila je okolu hiše, kakor da je sedaj vse njeno, in prav nič žalostna ni bila. Zefa je ždela v jasljih koze Dolgoroge in se oprezno ozirala za postrežnico, ki se je zdajci spravila nad sraki.

»Šššššš-puh, puh!« ju je podila z vrta, tlesknila z rokama in metala prst v vejevje. »Kar zgubita se mi — šššššš -šu!«

Potem je stopila h kozi, da bi jo pomolzla — pa nenadoma je obstala z očmi na Zefi.

»Hu!« se je stresla, »coprnica grda! Kar poberi se od hiše!« Tudi Mihca je napodila: »Marš, grdavš!« mu je rekla.

Mihcu je bilo hudo. Toliko let je bil tu njegov dom, zdaj pa ga odganja na cesto neusmiljena postrežnica, ta debela Ana. No da — saj ga ni nikoli imela rada. Zdaj se plaho umakne njenim čevljem in se skrije v svojo hišico pod stopnjišče. Tu si prikrije oči s tačkama in premišluje: Zdaj sem ostal prav za prav sam. Ali se moj dobri gospodar ne bo nikoli več vrnil?

Ko je na večer postrežnica odšla, so se zbrali vsi v malem hlevčku koze Dolgoroge, da se posvetujejo, kako in kaj.

»Tu že ne bom ostala,« je pričela Zefa.

»Jaz tudi ne,« tarna Mihec, »o, kako sem lačen!«

»Kar pojdimo!« se je oglasila Beba. »Biba in sraki Dolgorepi so že odleteli. Že ves dan jih nisem videla.«

»Kako pa vi mislite, teta?« je spoštljivo vprašala Zefa kozo.

Je zmajala Dolgoroga z glavo in dejala: »Nič ne mislim, privezana sem, kam naj grem?«

»Ooooo, kaj bi tisto!« je dejala Zefa, »vas bomo pa odvezali!« In je to pri priči tudi storila. Seveda, Zefa je imela roke, prave pravcate človeške roke, tudi neumna ni bila, še malo ne. Ampak potem je nenadoma rekla: »Nazaj pojdem — domov...«

Prestrašili so se: »Ali pa veš, kje si doma?«

»Bom že našla,« je rekla ona.

»O ne,« so rekli vsi hkrati, »če pojdemo, pojdemo vsi skupaj, ali pa ostanemo tu. Nič ne hodi domov!« so ji prigovarjali.

Potem so se pomenjkovali še tišje — opolnoči pa je padla odločitev: Gremo! Še nocoj gremo!

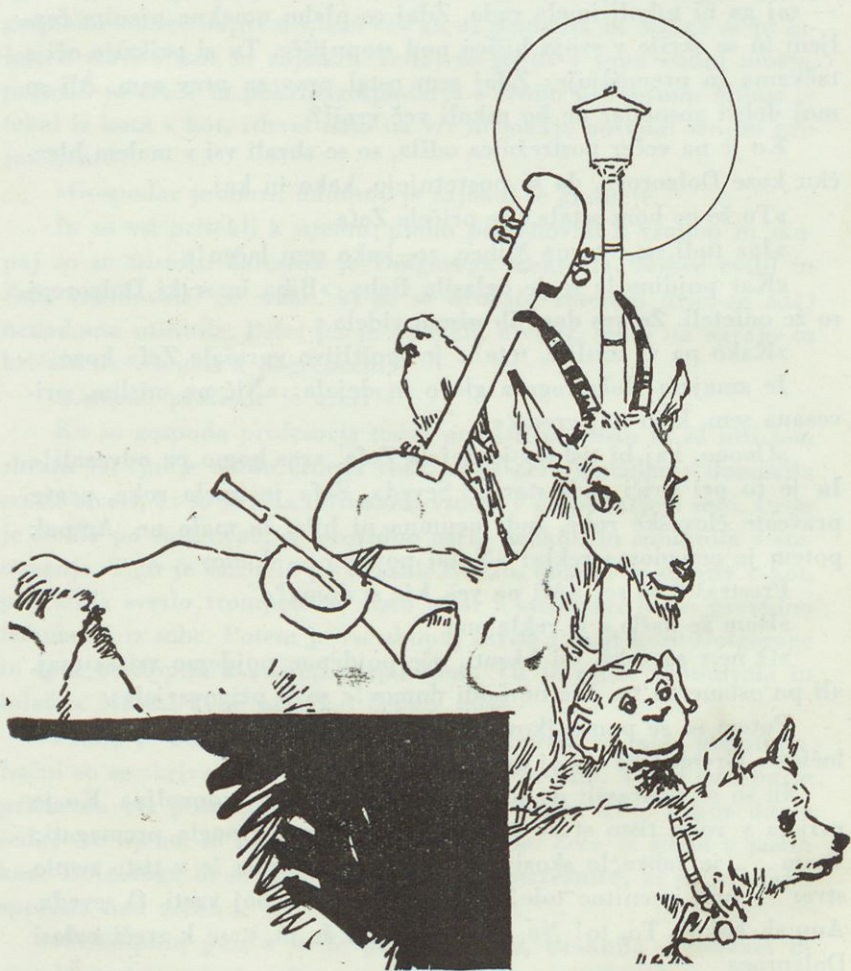
In so se napravili na pot. Tudi Zefa je bila zadovoljna. Ko je prišla v roko tisto stvar s strunami, se kar ni mogla premagati: Tram..., je zabrnelo skozi noč. Potem je pihnila še v tisto svetlo stvar — hm, imenitno tole! To morajo pa s seboj vzeti. O seveda. Ampak kako? To, to! No, prve skrbi so že tu, a se k sreči oglasi Dolgoroga.

»Bom pa jaz nesla.«

Odvezali so ji vrvico pod vratom, zvezali obe stvari lepo skupaj in ju obesili kozi na hrbet. Tako.

»Ali bo, teta?« so jo vprašali.

»Bo, kar dobro bo,« se je popravila koza, prav res, zelo uslužna je bila. Potem je rekel Mihec prav oprezno:

»Vse ceste poznam, bom pa jaz naprej hodil. Le pazite!«
In so šli — in se potepli po svetu...

Dobro, da je bila trda noč in jih nihče ni srečal. Mihec pa je res prav dobro poznal ceste. Oprezno so stopali za njim po trdem pločniku, nič hrupa bi ne bilo, da ni koza tako štorcljala.

»Le potih, teta!« se je ozrl Mihec, kar nejevoljen je postal. Škoda res, da ima Dolgoroga rožene parklje, je pomislil, kako štorclja! In so prišli že dokaj daleč, ko jih popelje previdni Mihec v stranske, temnejše ulice. Tu so bili bolj varni pa so hitreje pobirali podplate. Dolgoroga je slabo videla pa je zadela časih s svojim tovorom ob zid. Oglasile so se strune in trompeta je zapela.

»Pst! Pst!« je vsakokrat posvaril Mihec nerodno teto, »da se ljudje ne prebude!«

»Bom pa bolj po sredi hodila,« je rekla koza.

Tako je bilo pa res bolje. Nič nesreč bi ne bilo, da se ni nankrat pretrgala vrvica in je vse skupaj z glasnim ropotom telebnilo kozi na tla. Kako so se prestrašili! Mihec je kar zamižal. Že so se odpirala okna, kajpak, godci so zunaj, so mislili ljudje — ampak so kar brž popravili nesrečo in jo ucvrli, da je bilo kaj. Nič zato, če je bilo malo več ropota, da so le odnesli pete.

Ko se je jelo svitati, so bili že daleč iz mesta. Krenili so proti gozdu, ki je ležal ves v zelenju onstran prostranih njiv. In ko so pozlatili prvi žarki vzhajajočega sonca vrhove mogočnih dreves, so srečni in utrujeni legli v zeleno travo. Krog njih so prepevale jutranjo pesem siničke, in škrjančki so veselo žgoleli visoko pod sinjim nebom. Kako lepo, kako prijetno jim je bilo! Gledali so v megleno daljo, tam daleč je ležalo tisto sivo, tisto pusto mesto, bele megle so se vlačile nad njim — okrog njih pa se je razprostiral zeleni gozd, zlata prostost...

Zefa pa se je zdajci zopet spomnila svojega dobrega gospodarja in ji je nenadoma postalo težko. Vedela je prav dobro, da ga ne bo nikoli več našla, ampak visoki dimniki, ki štrle tam daleč iz megle proti nebu, jo spominjajo rdeče tovarne. Okolu te tovarne sta hodila z gospodarjem večkrat. Tam blizu je stanovala nekje šepava Marta, ki je tolikokrat prinesla Zefi lešnikov in orehov. O, Zefa se spominja vsega še prav dobro...

Prav tisti čas pa je postajal v oddaljenem mestu pred hišo gospoda profesorja njen nekdanji gospodar. Zvedel je za nesrečo in

je šel, da bi zopet videl Zefo, svojo malo opico. Ampak je stopila zdaj na prag postrežnica Ana in zakrilila vsa razburjena z rokami:

»Saj je ni več! Tudi koze ni in psa tudi ne...«, in je tekala po vrtu, seveda ji je bilo najtežje radi koze.

Daleč od sivega mesta pa je tisti čas plezala Zefa na drevo.

»Kje pa smo pravzaprav?« je rekla. Plezati je pa res znala: ena, dve — in že je sedela v vrhu. »Sem že gori,« se je pobahala, »kako se daleč vidi!«

Potem je Dolgoroga pričela obirati grmičevje, Mihec pa je žalosten postajal okolu nje. Seveda, lačen je že bil in v želodčku mu je žalostno zapelo. Le kaj bo jedel? Dokler je živel njegov dobri gospodar, ni bil Mihec nikoli lačen, o nikoli.

»Pa sem res revček,« pravi zdaj sam sebi, »kaj bom pa vendar jedel?«

Dolgoroga se pase po sončnem parobku, Beba lovi mušice in pobira želod in Zefa stiče za črvi, on pa — oh kak siromak je, kar zmerom gleda proti nebu, prav nič ni vesel. Pa mu je dobra Zefa prinesla dva črva, živa črva, in ju položila kraj njega.

»Na, Miha,« mu je rekla, »gotovo si lačen.«

Mihec gleda črve, kar boji se jih. Črvov še ni nikoli jedel. Dolgo okleva, potem se le opogumi. Polahko prime prvega, a ko ga pregrizne in se mu črv zvije okoli smrčka, prestrašen strese z glavo, spusti črva in zbeži.

»Nak,« pravi odločno, »črvov pa že ne bom jedel. Nak, brrr...« ga je streslo.

Ugibali so to in ono, prinesli Mihcu lešnikov, dve žabi in nazadnje še mrtvo siničko, ki jo je Beba nalašč zanj zadavila — pa je bilo vse zaman. Ni bilo Mihcu za siničko, še manj za žabo, ki je šebrcala z nogami, in je jadikoval:

»O, bom pa umrl! Kar umrl bom!«

Kako jim je bilo težko. Naenkrat pa se je domislila Zefa koze Dolgoroge in veselo vzkliknila:

»Ali bi mlekca, Miha?«

»Kako? Mleka? Hm,« je kar precej pokimal, »to pa, to! Mmmmm!«

Vsi so se razveselili in hvalili preudarno Zefo, potem pa je koza Dolgoroga pomislila:

»Ali pa zna kdo od vas molzti?«

Spogledali so se in strah jih je spreletel. Pa se je spet oglasila Zefa: »Bom pa jaz poizkusila, teta!« je rekla. Le kam naj pomolzejo? Oh, da niso vzeli lonca s seboj!

»Hm, saj imamo trompeto!« se je pomenljivo udarila Zefa po butici.

Saj res! Imenitno! Zefa jo je kar precej postavila pod kozo. Ker ni hotela sama stati, se jo je oklenil Mihec s tačkami, Zefa pa je kar hitro pričela z važnim opraviлом.

»Au, au, au,« je nenadoma zameketala koza. »O kako si nerodna.«

»Ali vas boli, teta?« je vprašala opica in obstala.

»Ščiplateš me,« je dejala koza.

Potem je Zefa iznova poizkusila srečo. Potrpežljivo je stala Dolgoroga in prežvekovala je. Dolgo ni bilo nič, in Mihec je že obupaval: »Saj ne bo nič, teta,« je tarnal jokaje.

»Bo, bo!« je kimala koza, »kar potegni!«

In glejte, nenadoma je pritekla bela kapljica, potem druga in še tretja, dokler ni brizgnilo Mihcu mimo nastavljenе trompete naravnost v smrček. Seveda se je brž obliznil in hitro pristavil posodo še bližje.

»Teče — že teče, teta!« je zaklical veselo.

»Saj vem,« je dejala koza tjavendan.

Zefa se je kočljivemu opraviłu kar kmalu privadila in beli curki dobrega mleka so se v veliko veselje vseh izgubljali naravnost v trompeto. Kako zadovoljno so se vsi držali! Še Dolgoroga je postala dobre volje in je časih veselo zameketala.

»Ali še ni polno?« je vprašala končno.

»Še ne, teta,« so ji dejali.

Čudno, premišljuje Dolgoroga, Zefa molze že toliko časa in vse izginja v tej čudni posodi, polna pa kar noče biti. Seveda — ko pa siromaki niso opazili, da ima ta nenavadna posoda tudi spodaj luknjo! Še Mihca je zaskrbelo. Pogledal je na tla pa prestrašen zaklical:

»Spušča! Spušča!« je kričal na ves glas. »Teče, teče, teče...«

Na, ta je pa lepa! Saj res! Pa so brž zamašili spodnjo luknjo in posoda je bila zdaj kar kmalu polna. Tako, prvi je prišel na vrsto seveda Mihec.

»Zdaj pa le pij, Miha!« so mu rekli.

O kako je lokal! Dobro, da je bila trompeta zgoraj precej široka, nazadnje se je kar na glavo postavil vanjo.

»Zdaj pa ni več,« je zavpil v trompeti.

In so bili vsi zadovoljni, najbolj pa Mihec, ki je komaj stal na nogah, tak trebušček je imel. Opotekal se je na to in na ono stran, dokler ni končno telebnil v travo: »Huuuuu,« je vzdihoval, »to je pa kar preveč!«

Potem je s strahom pomislil: Kaj pa — če bom počil? Zaskrbelo ga je. Ogledoval je trebušček od te in one strani in nenadoma zaklical prijateljem, ki so stali okolu njega:

»Počil bom!«

V prvem strahu so se vsi razbežali, potem pa se potiho pomenjevali. Eden je svetoval tako, drugi drugače — vsi pa so bili istih misli: Škoda bi ga bilo, če bi se jim razletel! Mlad je še, dober čuvaj je in lajati zna. Kaj pa bodo brez njega? Pa je Zefa, buča, kakor je ni kmalu, hitro našla odpomoč. Odvezala je vrvico in previdno stopila k stokajočemu Mihcu.

»Čakaj, Miha,« je rekla in mu oprezno pričela ovijati vrvico okolu trebuščka, »ti ga bom pa prevezala.«

Vse je pa res znala. Nazadnje je vrvico še prav trdno zadrgnila in Mihec se je zdaj ves zadovoljen postavil na klecajoče noge. Pogledal je prevezani trebušček in hvaležno dejal opici:

»Zdaj pa te imam še rajši,« in jo je obližnil po rjavih rokah. Seveda so bili vsi veseli. Beba se je domislila pesmi, ki jo je pela časih gospa Bradačeva, pa je kar pričela:

»Mi se imamo radi,
radi, radi, radi ...
Mi se imamo radi,
celo noč in dan ...«

Kaj takega! Vsi so ostrmeli. Kako lepo zna peti, kdo bi si to mislil! Pa so jo poprosili, da bi še enkrat zapela, in je Beba iztegnila vrat in pri priči iznova pričela. Zefa je zraven pričela udarjati po strunah, Mihec pa pihati v trompeto. To je bila godba! Sam kralj bi jo poslušal. In da je bilo še lepše, je koza Dolgoroga pretresujoče zraven meketala: »M-e-e ... M-e-e ...«

Zefa je pričela nagibati glavo na levo in desno in tudi noge je privzdigovala. Nazadnje je pričela še peti, seveda je pela drugi glas.

In ker jim je šlo tako po sreči, so peli in igrali kar naprej — konec so zmerom izpustili pa od začetka pričeli.

»Jaz ne morem več,« je končno zasopihal Mihec in si brisal solze, ki so mu tekale iz oči. Potem je široko zazehal, se postavil na zadnji nogi in se zviška vrgel v mehko listje.

»Že spim,« je rekel in hitro zamižal. Nato je pričel vleči dreto skozi smrček. No, prav lepo jim je bilo, da ni zdajci zagledala Beba tam daleč na polju človeka. Bliže in bliže je prihajal in oprezal po polju.

»Bežimo!« je svetovala Dolgoroga.

In so jo ucvrli globlje v goščavo. Prva je bila seveda Beba. Visoko nad drevjem se je drla na ves glas in jim kazala pot.

»Le brž, le brž!« jih je priganjala. »No, zdaj pa na levo stran zavite, tu je močvirno. He, Miha, zaspanec, le hitro!« je zakrožila nad njim.

Bili so že dokaj daleč, ko je Mihec izpustil tisto težko stvar in telebnil v listje.

»Jaz ne morem več!«

Pritekli so k njemu, tudi Beba se je spustila na tla. Potem so utrujeni legli v mehko listje in praprot, nevarnosti ni bilo več pa so izmučeni drug za drugim zaspali.

Proti večeru pa je pričela Zefa stikati za črvi in sadeži in je zašla še globlje v gozd. Ker se dolgo ni vrnila, so jo pričeli klicati; najbolj se je drla Beba.

»Zeeeee—fa!«

Prisluhnili so. Nič. Krog njih je ležala nema tišina, v goščavo je silila noč. Postalo jih je strah: Kaj pa, če se je Zefa vrnila domov? so pomislili. Mihec pa je dejal sam sebi: Kdo bo pa sedaj Dolgorogo molzel? Taka nesreča!

Še enkrat je Beba razpela krila, obletela je vse bližnje vrhove, pa se spet potrta spustila na tla.

»Nikjer ni te smrkclje,« je rekla in jezno se je držala. Seveda niso spali skoro vso noč, kar venomer so vzdihovali, posebno Mihec. Vstal je nenadoma sredi trde noči in dejal:

»Kaj bom pa jedel?« in se je udaril po trebuhu.

Ko se je dodobra zdanilo, so jo vsi zaskrbljeni odšli iskat. Tavalili so po gozdu, klicali na vse strani — in po nekaj urah začudeni obstali. Pred veliko votlino stoji Zefa, njihova Zefa in nepremično strmi v črno praznino.

»Zefa!« so kriknili vsi.

Zefa pa se niti ne gane. Mirno stoji, ko da bi ne bilo nič, in strmi v votlino. Jezen je Mihec ko še nikoli in steče k njej:

»Vsaj obrni se!« se obregne vanjo.

Zefa bulji vanj, kakor začarana je. V naslednjem hipu stopi iz votline čudna ženska. V roki drži majhno palico, in ko steče Mihec proti njej, udari ona s palico po skali — in čudo prečudno, zdaj obstane tudi Mihec... Kakor kip stoji, niti ganiti se ne more. Ta je pa lepa! Prestrašena se dvigne Beba kvišku, pa glejte, čarovnica napravi s palico križ in Beba obstane v zraku z razpetimi krili. Nazadnje je začarala čarovnica še kozo Dolgorogo. Tako stoje zdaj tu začarani, ko vkovani. Mihec poizkuša dvigniti nogo, pa je kar pretežka, sam svinec je v njej. No, še tega je treba. Še lajati ne more. Za njim stoji Zefa, premišljuje to in ono, rada bi jokala pa ne more. Kaj takega! In uboga Dolgoroga, ki je že od rojstva rada meketala, mora sedaj molčati, zaman se napenja, glasu ni več... O jej, kako je to neprijetno! Kaj bodo zdaj zmerom stali tu ko vkovani? Vsi so potrti, najbolj kislo se drži Zefa. Pred votlino pa se tisti čas smeji čarovnica Cuperbaba. Smeje se in svoj edini zob kaže, ki ji je še ostal na stara leta.

Potem se prestopi v svoji črni halji in se jim smehljaje bliža. Zdaj je po meni! si misli Mihec. Ko bi vsaj mogel zalajati, ali pa ugrizniti. To bi bilo še boljše. In zdaj — lepa reč, za čarovnico sta prilezli dve veliki kači Klopotači. Še tega je treba! Groza in strah sta ga spreletela. Še črvov se boji, na, zdaj pa lezeta proti njemu dve veliki črni kači. Ko sta bili že prav blizu njega, se je čarovnica doteknila Miheca s čarobno palico in dejala:

»Hokus-pokus,« in Mihec je hipoma začutil v sebi življenje. Najpreje je poizkusil ziniti, tudi zalajal je. Potem je dvignil noge, stisnil rep med nje in jo ucvrl mimo žalostne Zefe v bližno grmičevje.

»Saj se nič ne bojim,« je rekel in tekel kakor se je dalo.

Izza grmičevja je pogledoval potem k čarovnici in koval načrte, kako bi se maščeval.

Tisti hip je čarovnica pristopila k Zefi. Dolgo jo je ogledovala od vseh strani. Potem je zmajala z glavo in dejala:

»Ti pa nisi zajec pa ne koza in ne medved. Stojiš na dveh, ampak človek tudi nisi in ženska menda tudi ne. Sam peklenšček

moraš biti...» Previdno se je doteknila s čarobno palico njene glave in Zefa je zdaj hitro rekla:

»Gospa, kači vam bosta ušli!«

»He, he, he,« se je pretkano nasmejala čarovnica. »Butica zvita, saj me ne boš! Kaj pa si pravzaprav? Hodiš kakor človek, žival nisi, najbrže si spak? A?«

»Jaz sem opica, ime mi je Zeeee-fa,« je trepetala ona.

»Kaj pa iščeš tod, mrcina? Kar hitro se mi poberi izpred mojega doma!« in jo je jezno udarila po nogah. Seveda je Zefa kar hitro zbežala in jo ucvrla za Mihecem.

»Teci! Teci!« ji je klical on izza grma.

Pa je res tekla kakor še nikoli v življenju. Mihec se je stisnil k Zefi, ki se je stresala od prestanega strahu.

»Ali te zebe?« jo je vprašal. »Ali si se kaj bala?«

»Nič,« je rekla ona.

»Jaz tudi nič,« se je zlagal še on.

Čarovnica je ogledovala zdaj kozo Dolgorogo. Za njo se je še posebno zanimala. Še otipala jo je. Potem ji je ovila okrog vratu dolgo vrv, se dotaknila njenih nog s čarobno palico in jo odgnala v votlino.

»Na,« je obupoval Mihec, »kaj bom pa zdaj jedel?«

Na nebu so zagorele bele zvezde. Tiho je bilo v gozdu ko v črnem grobu, ko sta se splazila Zefa in Mihec iz skrivališča. Nad njima je obupavala v zraku začarana Beba, seveda nič prida ni bilo tole.

Potem sta oprezno stopila z Zefo do votline in previdno kukala vanjo. V votlini gori večni ogenj. Ob njem sedi čarovnica in pestuje v naročju kačo Klopotačo. Gladi jo in ji nerazumljivo nekaj dopoveduje. V kotu žalostno stoji Dolgoroga in se plaho ozira k izhodu.

Moralo je biti že pozno, morda polnoči, ko je čarovnica sklenila roke in se sklonila nad umirajočimi plameni. Tako je sklonjena nekaj časa pela s hreščečim glasom, potem pa odšla h kozi. Spet jo je otipavala po glavi in nogah, jo nato pomolzla in pila njeno mleko. Tudi kačam ga je dala.

Ko se je odpravila k počitku, sta se splazili kači k vhodu in budno pazili v temno noč.

Bilo je že blizu dveh čez polnoči, ko je Zefa dejala Mihecu:

»Pojdi tjale za onole grmičevje, zvabi kači k sebi — potem pa steci!«

Seveda je precej ubogal. Odhlačal je za grmičevje in posmehljivo dejal:

»He, he, he, kača Klopotača, pridi bliže, če imaš poguma kaj! He, he, he, he...«

Kači sta bliskovito dvignili glavi in prisluhnili v noč. Pa se je pogumni Mihec iznova oglasil:

»He, he, he... kača — pogača — krtača... he, he, he...«

Razkačeni sta izzvani kači siknili in se zagnali v noč. Mihec pa v dir, o kako jo je cvrl! Kači pa za njim, to je bilo trušča in sikanja! Zefa je tisti čas urno smuknila v votlino, odvezala Dolgorogo, potem pa oprezno pristopila k speči čarovnici. Cuperbaba je tiščala čarobno palico v pesti, globoko je dihala in na smeh se je držala. Zefa je previdno prišla čarobno palico in jo narahlo vlekla k sebi. Še malo, samo malo še in čudežna palica bo v njenih rokah. Pa nesreča taka — čarovnica je prav zadnji hip priprla oči... Ni pomislila Zefa mnogo, sunkoma je potegnila palico k sebi in zbežala iz votline. Čarovnica je strašno zatulila — pa je bilo že prepozno. Opica je jadrno sedla kozi na hrbet, jo udarila s čarobno palico po suhih nogah in zdirjala v noč. Zdajci pa sta nenadoma planili iz teme obe kači Klopotači. Pa udari Zefa s palico po tleh — in kači obstaneta ko vkovani... Vesel pridirja zdajci iz skrivališča Mihec, se povzpne h kozi in ji maha z repom.

»Teta, draga teta,« se ji dobrika, »o kako vas imam rad!«

Zdaj bom pa spet lahko jedel! pravi nato sam sebi in hitro ugrizne začarano kačo v rep. Potem so stopili po goščavi, seveda Bebo morajo tudi rešiti. Previdno drži Zefa čarobno palico in priganja Dolgorogo.

»Brž, teta, brž!« ji pravi in jo oplazi nekajkrat s čudežno palico po nogah. Tedaj pa: Hop-hop..., koza v dir, Zefa na tla, oho — to gre pa kar prebudo!

»Eeee-ha!« kriči Mihec za kozo, pa nič ne pomaga. Šele Zefa jo je ustavila, s čarobno palico seveda.

Vso dolgo noč je čakala uboga papiga rešitve. Že je obupavala, ko začuje pod seboj svoje prijatelje. Prvi jo je ugledal Mihec.

»O kako si visoko!« se je postavil pod njo.

Potem se postavi pod njo še Zefa in napravi po zraku s čarobno palico križ. Zefa zakrili v tem hipu s krili in se vsa srečna spusti na tla.

»Kaj takega se mi še ni pripetilo,« pravi in se trese od prestanega strahu. Obliznil jo je Mihec po kljunu in repu in vesel poskočil.

»Zdaj smo pa spet skupaj!«

In so zaplesali od veselja po mehkem mahu, najbolje se je znala vrteti seveda Zefa. Morda bi se veselili takole še naprej, da ni postal Mihec truden in lačen. Ampak je bilo treba poiskati preje izgubljene stvari, zakaj molzti brez posode ni kar tako. Kajpada jim je spet pomagala čarobna palica. Ena, dve — in našli so vse za bližnjim grmom... Zefa je bila zelo ponosna. Seveda zdaj ima čarobno palico, to tudi ni karsibodi.

Ko so polegli k počitku pa je v njihovi bližini nekaj završalo. Prestrašeni so se zganili. Iz mraka pa je ta hip vstala pred njimi sama čarovnica Cuperbaba. Kakor je bila stara in nerodna, je zdaj prav urno zgrabila Zefo za uhelj.

»Ti spak!« je dejala in ji natezala uhelj, »kje imaš palico? A?«

»Au, au, au,« je stokala uboga opica in ji ponujala čarobno palico, »teta, botra, botrea, gospa... saj je ne bom nikoli več ukradla, auuu.«

Ko je imela čarovnica zopet palico v svojih rokah, je trdo položila opico na trebuh in jih ji je nadevala po hrbtu in še nižje doli, da reva potem tri dni in tri noči ni mogla sedeti. O kako se je drla!

»Potepuhi, potepeni!« se je končno dvignila čarovnica. »Tako se mi poberite odtod! Hokus-pokus!« je udarila po tleh in grdo je pogledala. V istem hipu so pobrali, kar so imeli in jo uvrli kar preko grmičevja kakor blisk.

»To gre pa kar preveč!« se čudi Mihec. »Ali bomo zmerom tako drveli?«

Ampak čudežna palica je imela silno moč. Še ves naslednji dan jih je gnalo in še kako! Kar žvižgalo je za njimi. No, utrujeni pa niso bili prav nič, seveda, saj je šlo kar samo od sebe — pol po zraku, pol po tleh, kakor veter.

Preplašene so se razbežale pred njimi na vse strani srne, lisice in druge živali. Zajčki pa, ki so ravno imeli sredi zelene trate vaje z bobni, so jo ucvrli kakor blisk v goščavo.

»Eeeee-ha!« je zavpil mimogrede za njimi Mihec. »Bobne ste pozabili!«

Pa se še ozrli niso. Samo stara lisica Zvitorepa se jih ni ustrašila.

»Kam pa se vam tako mudi?« je vprašala za njimi.

»Naš koncert!« je rekla Zefa in zabrenkala na strune.

Na večer pa so nenadoma obstali. Moč čarobne palice je prenehala delovati pa so hipoma pocepali po tleh. Postali so namah utrujeni in oči so se jim zapirale. Zarili so se v listje in zaspali.

Proti polnoči pa se je Mihec predramil iz težkih sanj. V trebuščku ga je nekaj vščipnilo in zapelo je. Pogledal je okolu sebe in zlezal k Zefi:

»Gospodična,« se ji je priklonil, »poldne bo ura — pa še zajtrkoval nisem!«

Ko so ga nasitili, je bil zopet vesel. Obliznil je Zefo in potlej še teto Dolgorogo in pokimal papigi: »Zdaj pa že bo! Ali bi eno zapeli?«

Dolgoroga je prikimala in tudi kar precej pričela: »M-e-e... M-e-e...« Mihec je trobil, Beba je zapela prvi in Zefa drugi glas in še po strunah je brenkala. Znala je pa res vse. Zdaj pa nenadoma zaslišijo v svoji bližini: Bom... brbom... Tik za njimi se je zdajci postavil brkat stric Dolgouh z velikim bobnom...

»Oho! Oho!« so se vsi hkrati razveselili in obkolili zajčjega gosta. »Kar naprej, stric, bomo pa še eno rekli!«

Pa so jo kar precej urezali. Sedaj je prva pričela Zefa. Milo je pogledala strica Dolgouha in na strune je udarila. O kako so godli! Od povsodi so se dvigale glave radovednežev pa je naenkrat rekla Zefa:

»Nak! Zastonj se pa tudi ne bomo drli!«

In so vsi prenehali.

Potem so se posvetovali tako in drugače in sklenili, da prirede o Malem Šmarnu za svoje prijatelje javen nastop. Seveda to pa ne bo kar tako! Treba je, da se še dobro izvežbajo, da si izbero potem

primeren prostor in na druge stvari je treba misliti. Prav res, velike skrbi so si nakopali. In so se odslej vežbali dneve in dneve, še jedli niso bogve kaj, razven Mihca seveda, ki mu je bil še stric Dolgouh časih v skušnjavo in napoto. Najraje bi ga naskrivaj pojedel, pa je bil kar prečujoč in je še v spanju gledal. Pa vendar bi se bil kmalu izpozabil nad njim.

»Stric, kar predolge uhlje imate,« ga je stresel neko jutro močno zanje in potegnil. Pa se niso utrgali in tudi Zefa ga je opazila.

»Požrešneš,« mu je rekla in huda je bila ko še nikoli, »še mi ne bomo kmalu varni pred teboj! Huh!«

»Saj nisem nič hudega mislil,« se je osramočen izgovarjal Mihec, »samo malo sem potegnil.«

Ni vedel zajec, kakó je z Mihcem in ni nič zameril. Kaj bi to, da le hujega ni. In so spet zapeli in zaigrali, da je bilo kaj. Komaj so eno končali, se je Beba že druge domislila. Stric Dolgouh ni imel nič manjšega posluha ko uhljev in je kar precej uganil takt. No, tudi Dolgoroga ni bila kar tako. Mirno je ležala v listju, prežvekovala je in zraven meketala, da je bilo veselje.

Sedmi dan so iztaknili veliko podzemsko votlino. Kakor nalašč! so vzkliknili vsi in veseli so bili. Na prednji strani je bila velika ravna skala, pravi pravcati oder. Mihec se je kar precej skobacal nanj.

»Sem že tu!« je dejal in se postavil na zadnje nožice. Potem so pritekli za njim še ostali, se postavili v vrsto in kar precej eno zapeli. No, prav dobro jim je šlo. Zmerom lepše so godli. Pred votlino pa so se zbirali zastonjkarji, radovedni Dolgouhi, srne, lisice in drugi prijatelji lepe godbe. Tam so se skrivali za grmičevjem, napenjali uhlje in takole lepo zastonj uživali prijetne večere. Ampak Zefa je nekoč nenadoma pritekla iz votline in jim kar povedala.

»O ne,« je rekla in tlesnila z rokama, »zastonj vam pa ne bomo godli. Ne, ne! O Malem Šmarnu pridite! Vstopnina ne bo velika. Pobirali bomo lešnike, med, orehe, polže, kosti in druge dobre stvari.«

»In zeljnate glave tudi?« se je boječe oglasil mlad zajček in pokazal uhlje izza grma.

»Tudi,« je rekla Zefa, »te bodo pa za strica Dolgouha.«

Bliže in bliže je prihajal Mali Šmaren in novica o malih godcih se je kaj hitro raznesla po gozdovih. Zajčki so pridno kradli po njivah zeljnate glave in jih valili v svoja skrivališča. Veverice so nabirale želod, lešnike in orehe, lisice so ogledovale kurnike po vaseh, in medvedje stikali za čebelnjaki. Zaman so tarnale kmetice nad tatovi — njive so se praznile iz dneva v dan ... Kaj takega! so brundali vaščani, zajčja nadloga nam je časih zelje samo obžrla, sedaj pa izginjajo z naših zeljnikov kar cele glave! Zbrali so se župani od blizu in daleč in sklenili razpostaviti po njivah straže.

»Zdaj jim pokažemo!« so rekli. In so stražili odslej vsako noč, Dolgouhi pa so v miru kradli čez dan ...

Nekaj dni pred Malim Šmarnom so mali prijatelji pred votlino ravno spleтали iz smrekovih vejic vence in druge okraske, s katerimi bodo olepšali votlino, ko nenadoma zaslišijo iz dalje strel ... Prestrašeni so prvi hip planili v votlino, nato pa previdno drug za drugim prilezli iz jame in oprezno prisluškovali pred vhodom.

Zdajci je pridirjal od nekod majhen Dolgouh in z dvignjenimi uhlji obstal ves preplašen pred votlino. Kaj se je neki zgodilo? so pomislili vsi hkrati. Kmalu nato pa je v njihovi bližini završalo med listjem. V naslednjem hipu se je pojavila iz bližnje kotanje truma Dolgouhov. Vsak izmed njih je valil pred seboj veliko zeljnato glavo in se spretno oziral nazaj. Pred votlino so vsi obstali in globoko so dihal. Potem so očistili glave resja in listja in so čakali, da jih povabijo v votlino. Ampak Zefa je tisti čas stopila pred jamo in dejala:

»Dober dan! Dober dan! O koliko glav ste nam privalili! Jej, ojej!« se je obrnila k stricu Dolgouhu, ki je pokukal iz votline. »Le pogledjte, striček — ena je večja od druge. Oh, jej!« se je nalašč še enkrat začudila. Tedaj je zajček, ki je bil prvi pritekel pred votlino, milo zajokal.

»Jaz pa nimam glave,« je trdil med jokom. »Zdaj pa ne bom smel na koncert ...«

Pa so se mu vsi zasmejali: »Če imaš uhlje, imaš glavo tudi!« so mu dopovedovali. On pa je trdil, da je pustil glavo na zeljniku, ker se je tako prestrašil tistega človeka s puško. In je še glasneje zajokal.

Zefa pa je rekla: »Nič ne jokaj, boš pa drugič dve prinesel!«
»Ali se bo kaj kmalu pričelo, gospodična?« so zdaj vprašali
nestrpni Dolgouhi in rinili v ospredje zeljnate glave.

»Ooooo,« je zategnila ona, »Mali Šmaren bo čez tri dni in tri noči šele!«

Začuden so se Dolgouhi spogledali, si popravili brke in nejevoljni so bili nad svojo zmoto. Tako daleč so prišli — zdaj pa naj gredo spet domov!

»O ne! Bomo pa kar počakali!« so rekli in legli v travo.

V tem času so veverice za vstopnino nabrale že precej lešnikov in orehov, pa tudi lisice, srne, divji prašiči in medvedi niso živeli kar tjavendan. Pridno so lisice obiskovale v hladnih nočeh okoliške vasi in medvedi robantili okolu ulnjakov. Tam so, buče zvite, izmikali kar cele panje in jih prenašali v goščavo. Posebno izurjen je bil stari Kosmatin; ta je odnašal samo najtežje panje. Polahko je položil vsakokrat uhelj na prednjo stran panja, potolkel potem s šapo po steni in če je bilo kaj prida brenčanja v njem, ga je kar koj potegnil iz ulnjaka. Seveda — enega je rabil zase, enega za svojo staro, imela pa sta še dva mladiča, ta dva tudi ne moreta kar tako na koncert!

Ko so pridrvele proti poldnevu tretjega dne pred votlino še lisice s kokošmi in prikrlili merjasci, je bilo tam že kar živahno. Po drevju so se igrale veverice, pa Dolgokljuni vseh vrst, na tleh pa so se pomenjkovali Dolgouhi z brhkimi srnami. Jazbeci so se bratili s kunami pa srnaki z divjimi prašiči. Pred vsakim pa je ležalo med listjem kaj dobrega, kaj imenitnega za pod zob. Proti večeru je prilomastil po dveh še stari Kosmatin s svojo družino. Pod pazduho je nosil dva polna panja medu in čebel in prav možato se je držal.

»Dober večer, bogdaj!« so ga pozdravili vsi hkratu in pogledali njegovo brhko ženico, ki se je priklanjala na vse strani iznad panja.

»Velik sem, moram pa več prinesiti,« je dejal stari Kosmatin, odložil panja in si brisal pot. Nato je poklical sinčka Kosmatinčka, ki je tam zadaj pešal pod težkim tovorom.

»Le hitro, le hitro, Jurček!« ga je priganjal.

Kosmatinček je urneje pobral podplate, se spotaknil ob štor in telebnil s panjem na tla. V tem hipu se je panj preklal na dvojce in

iz njega so se usule razjarjene čebele. Zagnale so se vanj, medvedek pa je brž zamižal in klical:

»Čebele so ušle! Čebele... au, au, au...«

Otepal se jih je s tačkami, nato pa jokaje prihlačal k mamici. Stari Kosmatin pa ga je zdajci neusmiljeno prijel za zadnji taci in ga treščil v bližnjo mlakužo: Štrbunk... je štrcnilo daleč naokoli. Ubožček, bil je prvič v vodi in bi kmalu utonil. Ko pa se je skobacal na suho, ni bilo nobene čebele več na njem. Prestrašen se je stisnil k dobri mamici, moker je bil in zeblo ga je.

Zdajci je priskakljala pred votlino Beba in pomenljivo iztegnila vrat: »Zdaj bomo pa pričeli!« je rekla in spet odskakljala nazaj proti vhodu. Prve so stopile za njo lisice Zvitorepe. Vsaka je spustila kaj dobrega ob vhodu na tla, največ je bilo seveda kokoši in piščancev. Potem je prihlačal med srnami, zajci, jazbeci, srnaki in vevericami Kosmatin s svojo družino. Vmes so valili Dolgouhi zeljnate glave in polhi pokladali črve. No, tudi divji prašiči niso prišli kar tako. Nabrali so polžev, tistih črnih polžev — ko pa so videli, da je darov že kar preveč, so jih ob vhodu raje sami pohrustali. Spotoma so hlastnili še po črvih in želodu, potem pa glasno kruleč posedli na spodnjem koncu votline, prav blizu zeljnatih glav.

»Tu je pa res lepo!« so pritrjevali in skrivaj hrustali zelje. Zraven so se ozirali po dvorani, ogledovali smrekove venčke, ki so bingljali od stropa, in potrpežljivo čakali pričetka. Njihovi mali rilčkarji so se ta čas potepali po okrašeni dvorani, se gnetli med zajci, nagajali vevericam in se z medvedkov norčevali. Kako poredni so bili! Dolgouhi so bili že kar nejevoljni.

»Ali bo mir — pobalini!« so zagodrnjali nad njimi.

Zdajci pa je v dvorani zašuštelo. Na oder je pravkar stopila Zefa. Globoko se je priklonila in pokazala na sebe:

»Jaz sem opica Zefa,« je rekla in se še enkrat priklonila. »Papi-pa le-lepa hva-hvala za dari-ri-rila,« je pričela v zadregi jecljati. Potem jo je postalo sram pa je stekla k svojim prijateljem, ki so se skrivali za kamenito zaveso.

»Ali je že konec?« so vprašali ščetinci zadaj in pričeli hitreje obirati zeljnate glave. V votlini je nastalo glasno prerekanje. So

trdili eni, da je koncerta konec, drugi zopet — da ne. Bilo je hrušča in zabavljanja že kar preveč in Bog ve kaj bi se še zgodilo, da ni ta hip Dolgoroga s svojimi rogmi zrinila sramežljive godce na oder. V tem trenutku je vse utihnilo in sto in sto uhljev se je namah postavilo pokonci. Medvedje so posedli na panje, Dolgokljuni na obešene vence in jazbeci z ververicami po skalah, ki so štrlele iz tal. Zajčki so se postavili na zadnje noge, se oklenili drug drugega in z dvignjenimi uhlji strmeli na oder. Pa so imeli kar predolge uhlje in se je zaslíšal od zadaj glas:

»Uhlje dol! Nič ne vidimo!«

Potem je spet vse utihnilo. Prav nobenega hrupa bi ne bilo, da niso ščetinci zadaj tako glasno hrustali zelja.

Lepo so se postavili godci v vrsto in bi bili kar precej pričeli, da se ni Zefa iznova opogumila.

»Jaz sem opica Zefa,« je rekla še enkrat, potem pa predstavila po vrsti še svoje prijatelje. »To je vaš bratec, gospod Dolgouh, to je Miha trobentač, velik požeruh, in ta,« je pokazala na papigo, ki je iztegovala svoj vrat, »to je klepetulja Beba. Tako, zdaj bomo pa pričeli.«

»Meeeeee,« se je oglasila koza.

»Oh!« se je udarila pozabljiva Zefa po glavi, »to je pa naša mlekarica, gospa Dolgoroga, roge ima in meketati zna.«

Stari Kosmatin je pričel z ženico ploskati in za njim še vsi ostali. Še ščetinci, ki jih razven zelja ni zanimala nobena stvar, so zdajci glasno zakrulili.

Ko se je hrup polegel, se je Zefa ozrla po dvorani in udarila ob strune: Brommmm... Potem je prva pričela Dolgoroga: »M-e-e... m-e-e...,« Beba prvi, Zefa drugi glas, Mihec pa v trompeto in stari Dolgouh na boben: Hojladri-hojladro... O kako jim je šlo!

»To pa, to!« so kimale medvedke, in srne so pričele dvigati nožice. Jazbeci so nagibali glave zdaj na to, zdaj na drugo stran, in zajčki so udarjali takt s podplati.

Dolgo, zelo dolgo so že igrali, Mihcu so že tekle solze iz oči in Dolgoroga je že hripavo meketala — ko je Beba pričela tisto lepo:

»Mi se imamo radi,
radi, radi, radi...
Mi se imamo radi,
celo noč in dan...«

Zdajci je v dvorani nastalo pravečato veselje. Glasno so pričeli basirati medvedje, pa jazbeci in ščetinci so zadaj povzdignili mogo-

čen glas. Tudi lisice, veverice, srne in srnaki niso več molčali. Kaj še! Po vsej dvorani se je razlegala ena sama pesem: Mi se imamo radi... Pa so se res imeli! Med prepevanjem so objemale lisice zajčke, srne jazbece in medvedke brhke srnake. Vse križem so se pomešali, kako lepo, kako prijetno jim je bilo!

Tam zunaj pa je tisti čas bril hladen jesenski veter, na nebu so žarele bele zvezde, v gozdu je ležala črna noč in bori so žalostno ječali... Iz votline pa je bilo čuti kakor od nekje daleč, veselo popevanje, basiranje starega Kosmatina, rajanje in cepetanje lahko-nogih srn, brenkanje donečih strun in zategle glasove Mihčeve trompete...

Takega slavlja, takega veselja še niso doživeli. Nazadnje je zaplesala še Zefa, pa še kako! Zdaj se je zavrtela z Dolgouhcem, zdaj s počasnim jazbecem — še h Kosmatinu je prišla.

»Hm,« je postrani pogledal Kosmatin ženico, »bi?«

Pa se ga je oklenila stara rajša sama: kaj bi tisto, da bi z drugimi plesal! In sta se zavrtela, da še nikoli tega. Vsi so ju občudovali, tako spretno sta pobirala podplate. Zraven sta se s ponosom ozirala naokoli in resno sta se držala. Stari Kosmatin je časih s šapo udaril ob tla in zaukal je: »Juh-juh-juhu...«

»Auuu,« je zdajci zavekal mali Dolgouh, »stric, na uhelj ste mi stopili!«

»Nič hudega!« ga je potolažil mali Jurček, ki je vesel tekal okolu staršev, »Boš pa na drugega poslušal — saj imaš dva!« in ga je potegnil za drugi uhelj.

Prav tedaj je zunaj pred votlino zagrmel strel divjega lovca skozi noč. V votlini je ta hip zastalo življenje. Potem je zagrmelo iznova: Pok-brommm...

Prestrašeni so se ptički poskrili, zajčki dvignili uhlje in srne planile k izhodu. Polhi so se z vevericami poskrili v skalne razpoke, lisice stikale za stranskimi izhodi in medvedki z malimi ščetinci potihoma zajokali. Še Mihec se je prestrašil. Skušal je zlesti v trompeto, pa ni šlo — samo glavo je vtaknil vanjo, to pa je bilo še premalo. Zefa je vsa trda obsedela na odru in stari Dolgouh je obupaval za svojim bobnom.

Po takem veselju — taka nesreča!

Molče so vsi prisluškovali v noč. Kaj bo to? Tedaj je počilo vtretjič, zdaj prav pred votlino...

Zdajci se je opogumil stari Kosmatin. Globoko je zabrundal in odhlačal proti izhodu.

»Kar bo, bo!« je dejal.

»Atek, atek!« sta zajokala mladička in ženica je vsa obupana tekala okolu možička.

V naslednjem trenutku se je divji lovec priplazil v votlino. Presenečen je obstal kakor kip. Zdajci je stopil predenj Kosmatin in se povzpел na zadnji nogi. Gledala sta si z oči v oči...

Že je dvignil lovec puško, že je naperil morilno cev v Kosmatina, ko se vrže medved nanj... Po votlini je zagrmelo — strel je zgrešil in smrtonosne svinčenke so se razpršile po razsvetljeni jami. Glasno so zajokale ranjene srne in zajčki, tam spredaj pa se je zvijala ob mrtvi Bebi ranjena Zefa in jadrno zbežala iz votline v noč... Zunaj je glasno zajokala in tekla dalje in dalje...

Stari Kosmatin se je tisti čas boril z divjim lovцем. Držal je tega grdega človeka v svojih orjaških šapah in mu s svojimi silovitimi zobmi trgal meso raz kosti. Boj je bil kratek... Nekaj trenutkov še — in divji lovec je obležal okrvavljen pred medvedom.

Ponosno se je ozrl Kosmatin po dvorani, globoko je hropel in jezen je bil. Vsa objokana sta pritekla k njemu mladička in medvedka ga je objemala kakor še nikoli. Previdno so se približali mrtvem človeku jazbeci, divji prašiči, zajci, veverice in lisice in so ga ovohavali. Tudi so hvalili pogumnega strica Kosmatina. Iz odprte rane mu je curljala kri, pa se še zmenil ni. Kaj še! Ponosno se je postavil na zadnje noge in stoječ na mrtvem lovцу dejal z močnim glasom:

»Dragi prijatelji! Jaz, stari medved Kosmatin, vam pravim no-coj — ne zaupajte nikoli ljudem, zakaj oni nas sovražijo in nas ubijajo iz naslade in navade.«

Vse je utihnilo, le srnaki so tam spredaj glasno vzdihovali za mrtvimi ženicami in Dolgoroga je vsa potrta vzdihovala ob svoji mrtvi prijateljici Bebi. Zaman je Mihec tekal okolu nje, Beba se ni več genila, nič več ni odprla oči. Ko se je ozrl, je opazil, da tudi Zefe ni več...

»Oje, ojej,« je zajokal in se stisnil k Dolgorogi, »zdaj sva pa sama ostala, teta!«

Tri dni in tri noči so jadikovali srnaki nad mrtvimi samicami, ob zori četrtega dne pa so pričele lisice kopati nedaleč od votline veliko, široko jamo. Vanjo bodo položili mrtve prijatelje — dve srni, malega zajca Dolgouha in Bebo. Iz odpadlih vej in ovijalk so napravili nosilnice, položili na prvo Bebo in Dolgouha, na ostali dve pa obe srni.

Sonce še ni vzšlo iznad Svetega Urbana, ko so prinesli Dolgouhi prvo nosilnico iz votline. Za njimi so prinesli srnaki še ostali dve in jokali so. Za nosilnicami so se razvrstili ostali srnaki, koza Dolgoroga z Mihcem, pa medvedi. Za temi pa se je vila dolga vrsta Dolgouhov z bobni, jazbecev, divjih prašičev, veveric, srn in drugih zvestih prijateljev, ki so pomagali žalostnim srnakom jokati. Posebno glasno so se drli ščetinci, čeprav jim ni bilo bogve kako hudo. Zajčki so venomer udarjali po bobnih in v tla so gledali. Seveda, tudi njim je bilo težko.

Pred jamo so se vsi postavili v krog, še enkrat vsi hkrati zajokali, potem pa položili drage prijatelje v črno zemljo ... Na večer so jih zagrebli in se žalostni razšli ...

Zefa je bila tisti čas že daleč, daleč in vso pot je jokala in vsakemu povedala:

»Kri mi teče, kri ...«, in je kazala ranjeno roko. Zbale so se krvi ptice in zajčki so bežali na vse strani.

»Kaj pa si napravila?« jo je vprašal eden od daleč in se hitro skril.

»Nič, prav nič,« je tarnala Zefa. »Ali je še daleč do mesta?«

»O ne hodi tja!« se jih je nenadoma oglasilo kar več hkrati izza grmovja. »Ubili te bodo; nad nas hodijo vsako nedeljo ...«

Potem je spet preteklo mnogo sončnih dni in temnih noči. Bolj in bolj je mislila Zefa na svojega nekdanjega gospodarja in ji je postalo hudo. Odslej je zaupala samo še njemu in je vse druge ljudi zasovražila. Nenadoma se je še mesta zbala in ko je neki dan zagledala v megleni dalji visoke bele hiše in rdeče dimnike, ki so štrleli v nebo, je sedla v travo in bridko zaihtela. Potem je pomislila:

Ali je moj gospodar še živ? Ali je že dolgo, odkar ga nisem videla? Ni si mogla natančno predstavljati te dobe. Vedela je samo, da je preteklo od tedaj mnogo noči in da postaja zmerom hladneje v gozdu. Časih ni bilo sonca ves dan in noči so postale mnogo daljše ko preje.

Ker se je bala ljudi, je odšla proti mestu, ko je bila že noč. No da, pa saj ji ni bilo treba prav v mesto. Tovarna, ki je stala med rdečimi dimniki, je bila zunaj mesta, v predmestju. Tam so bile ulice temne in ljudje so hodili počasi, kakor od dolge poti utrujeni.

Tako je hodila Zefa po nerazsvetljenih ulicah okolu tovarne in je iskala svoj nekdanji dom. Spominjala se je visoke rumene hiše. Tu na dvorišču so imeli časih velikega psa. On je ni maral, renčal je vanjo zmerom, kadar sta šla z gospodarjem tod mimo. Zaman pa se je ozirala po nizki hiši, zakaj zazdelo se ji je nena doma, da sta stanovala z gospodarjem nekoč blizu šepave Marte, tiste dobre ženske z lešniki in orehi v rokah. Stopila je dalje, se zdaj pa zdaj potuhnila v temi pred prihajajočim človekom, dokler ni obstala pred znanim pragom. — Ali ni tu ona že časih sedela? je pomislila. Tu, ta okna, ta nizka vrata, vse to je vendar že nekoč videla! ... Skozi nizko okno je padala na prašno cesto luč, medla svetloba petrolejke. Izpod neba so pričeale padati debele kaplje. Zefa se je povzpela na okno in zdajci vsa presenečena zagledala ob mizi svojega nekdanjega gospodarja ... Bil je videti žalosten, zakaj sedel je mirno, gotovo je nekaj premišljeval. V naslednjem trenutku je začul, ko da pritiska nekdo zunaj na kljuko.

»Kdo je?«

Nič odgovora. Ampak to je on! Seveda, Zefa ga je zdaj spoznala tudi po glasu in se je še bolj obešala na kljuko.

»Ne odprem,« je dejal mož malo v skrbah, »dokler se ne oglasi, kdor vdira ob tej uri sem.« In je šel nazaj v sobo. Zefa pa se je zdajci znova povzpela na okno. V tem hipu je v sobi ugasnila luč, nekdo pa je glasno kriknil prav ob oknu:

»Zefa!«

Zunaj je lil dež. Dvignil jo je v naročje, vsa premočena je bila. Srečna se ga je oklenila, še jokati ni mogla, tako je bila vesela ...

Zunaj pa je zavijal mrzel poznojesenski veter.

Da, zima se je bližala in dnevi so postali megleni, brez sonca in noči brez zvezd na nebu. Z drevja je odpadalo listje, mrtva tišina je legla v goščave. Veverice so si nabirale zimskih zalog, lisice pripravljale topla skrivališča in medvedom so se zapirale oči...

Zapuščen je capljal Mihec za Dolgorogo, ki je taval iz dneva v dan po zapuščenih gozdovih in lačna stikala za zadnjimi zelenimi bilkami. Časih sta zašla z Mihcem v bližino samotne vasi in če so ju ugledali tedaj vaški otroci, so se s palicami in divjim krikom pogнали za njima.

»Koza! Koza!« so kričali in se zagnali za njima, onadva pa sta zbežala nazaj v samotne goščave. Tu sta se skrivala pred hladnimi vetrovi po kotanjah in med golim grmičevjem.

Potem je neke noči pričelo snežiti. Mihec se je tiščal k teti Dolgorogi, zeblo ga je in lačen je bil. Nanj so padali debeli kosmi in ga pokrili z belo odejo. Proti jutru sta ubožčka vsa utrujena in prezeblja zadremala pod debelo sneženo plastjo.

Morda bi bila to zadnja noč v njunem življenju, da ni tisto jutro nabiral stari Urh, ki je živel v borni koči na kraju vasi, odpadlo vejevje za svoj skromni domek. Pa se je nenadoma pred njim v snegu nekaj zgenilo —. Izpod snega je zdajci pogledala glava tete Dolgoroge — tudi Mihec je prestrašen dvignil glavo. Proseče sta pogledala starega moža, ki se je sklonil nad njima in strme ogledoval zdaj kozo, zdaj Mihca, ki je ves trepetal od mraza in strahu.

»Za božjo voljo,« je dejal možiček, »čigava sta pa vidva?«

Dolgo je strmel predse, potem pa se je nenadoma odprlo njegovo usmiljeno srce. Polahko je iztegnil svoje dobre roke in pogladil malega psička.

»Ubožčka! V svoj domek vaju popeljem — zima je...«, je govoril in odgrinjal sneg, ki je pokrival ubogi živali.

Potem ju je odvedel domov. Tam jima je pripravil skromen, topel hlevček, v katerem sta preživela ob usmiljenem siromaku še mnogo, mnogo let...

K o n e c

J a k e c

Prigode navihanega kužeta

Jakec je star tri mesece, zna že hoditi in lajati in je sploh zelo nadarjen kužek. Tudi grize že in z repom zna mahati. Kadar je sam doma in mu postane dolgčas, poišče svojo skodelico in prične slastno jesti, čeprav ni lačen. Ko je skodelica prazna, se lepo oblizne, pogleda napeti trebušček in pravi:

»Zdaj pa ni več!«

Potem potiska skodelico z jezičkom po sobi, dokler je ne zrine pod omaro. Nato zleze na posteljo in premišljuje: Ko sem prišel na svet, sem bil čisto majhen in gol. Takrat je bilo zelo mraz. Izpod neba so padale mehke, bele krpice, sploh je bilo vse belo, kamor sem pogledal. Zdaj pa je vsak dan topleje, jaz sem vsak dan večji in moja dlaka vsak dan daljša. Kaj bo, če pojde tako naprej?

»Nič! Velik bom ko hiša in kosmat ko žaba,« si pravi in široko zazeha. Potem se zarije v mehke blazine in zaspi. Ko pride opoldne gospa Mara domov in zagleda Jakca na svoji postelji, ga hitro dvigne in potipa blazino.

»Nemarnež!« ga pokara. »Kaj pa si zopet napravil?«

Jakec udano pogleduje mokro blazino, potem gospo in zazeha.

»Nič te ne maram!« pravi užaljeno gospa. Jakec se potuhne, tudi gospa se drži grdo. Le zakaj je tako huda? premišljuje mali Jakec. Samo radi blazine gotovo ne. Prav nič ni lepa, kadar se takole grdo drži, nič. Mogoče pa jo je zopet kdo napadel? Zadnjič na primer je bil tu na obisku neki gospod. Ko je stopil v sobo, je prijel gospo za glavo in jo dvakrat ugriznil pod nos. Jakcu se je gospa zelo smilila, lajal je, gospa je pa mižala. Ko pa je gospod odhajal, sta se oba spet smejala, še v roke sta si segla. Jakcu je dal ta gospod tisti večer enkrat brco, enkrat pa dva sladkorčka. O, Jakec ima raje sladkorčke. Gospod tega gotovo ne ve.

Ker se je držala gospa grdo zdaj še ves večer in potem še naslednje jutro, je Jakec sklenil, da se pojde potepat. Seveda, v mesto pojde, o tam je tako lepo, bele ceste so tam in visoke hiše. In je šel. Skrivaj se je izmuznil in jo ucvrl po ulici. Tu je tekal vesel po mestu, si ogledoval to in ono, dokler se niso nenadoma oglasili zvonovi in je zatulilo izza rdeče tovarne, kakor vsaki dan, s tankim visokim glasom. Jakec se je spomnil, da mora biti že pozno in da pride gospa vselej domov, kadar zazvone zvonovi in zatuli izza rdeče tovarne. Stekel je nazaj — toda poti ni bilo več... Nenadoma je obstal pred visokim zidom in žalosten spoznal: Izgubil sem se! Seveda, mesto je bilo kar preveliko in Jakec premajhen, da bi si bil potepenec mali zapomnil pravo pot. Spotoma je srečaval druge psčke, pa je pred vsakim previdno obstal.

»Izgubil sem se,« je dejal boječe, »ali ti veš, kje sem doma?«

Pa mu je vsak odkimal: »Tega pa ne vem,« je rekel. Eden ga je še za uhelj ugriznil. In Jakec teka dalje, mimo razkošnih hiš, ponosnih palač in prostranih trgov...

»Oh, oh,« tarna venomer, »zdaj pa ne vem, kje sem doma!«

In kako dolge, kako široke so te ulice. Kaj pa, če bi se takole malo popeljal? In se skobaca na čudno stvar, ki neznansko urno teče po tračnicah, kolesa ima in spredaj zvonec. Tako. Zdaj pa že bo. Jakec bo takole spotoma lahko ogledoval ljudi in hiše, morda pa le ugleda tisto rumeno stavbo, kjer je doma? In se prerine mimo številnih čevljev v kot. Malo nato je zaropotalo, čudna pošast se je stresla in zvonec je zapel. Potem je zdrčala po cesti, da še nikoli tega.

»Imenitno!« pravi Jakec, »peljem se!«

Drvečega tramvaja se vse boji, ljudje, avtomobili in psi. Jakec gleda skozi železno pregrado in zalaja nad vsakim psom: »Hav! Beži, povozil te bom!«

O, Jakec bi se vozil takole kar ves dan, ko bi ga zdajci ne zagledal strogi gospod sprevodnik.

»Čigav si pa ti?« mu pravi in nagubanči čelo.

Užaljen se obrne Jakec vstran in mu pokaže zobe: »Rrrrr...« mu zagode. Pa ni nič pomagalo. Gospod sprevodnik ga že na prvi postaji nažene z voza. Nazadnje mu da še brco. Žalosten se zakotali

Jakec na prašno cesto in razočaran pogleduje za odhajajočim tramvajem: »Zdaj se pa nič več ne peljem!« vzdihne in steče na drugo stran ceste.

Potem se je pričelo mračiti. Prišla je noč in Jakecu je postalo še težje. Kam naj gre sedaj? Ob cestah brle luči, ljudje hodijo hitreje, vsem se tako mudi, Jakec pa tava iz ulice v ulico, postaja na križiščih, se stiska ob hodnikih in poseda po pragovih tujih hiš. Tu se umika ljudem, ki hite mimo njega, in joka. O, zakaj sem se potepel od doma! Časih steče za to ali ono gospo, jo hitro povoha, pa zmiror zmaje z glavo: »Ne, ne,« pravi, »to ni gospa Mara! Ali jo bom še kdaj videl? O, kakšen revček sem, kako mi je dolgčas!«

Skozi mesto teče široka reka. Jakec poseda na razsvetljenem mostu in joka. Joka glasno, prav nič ga ni sram. Okolu njega postajajo gosposki psi in ga vprašujejo:

»Zakaj pa se emeriš?«

»Žalosten sem,« pravi Jakec.

»Čigav pa si?«

»Ne vem.«

»Kje pa si doma?«

»Ko bi vedel!« vzdihne on. »Ali vi veste?« se boječe obrne in jih ogleduje.

»Kako pa ti je ime?«

»Jakec.«

»Rrrrr — Jaka. Rrrrr — Jaka...« se ponorčujejo zdajci vsi z njega, ošabni Perun pa ga rine z mosta. »Ali znaš plavati?«

»Ne, ne, ne...« zacvili Jakec in steče po mostu. Na kraju pa skoči predenj zelen paglavec — čof... Jakec omahne, štrbunkne v deročo reko in kliče: »Moker bom... Utonil bom... Uuuuu...«

Po bregu se veselo zaženo njegovi prijatelji in lajajo vanj: »Hav, brcaj, smrkavec mali, brcaj!«

Brca Jakec kolikor to more in se bori z valovi, voda pa ga odnaša dalje in dalje skozi noč... Že golta vodo, komaj da še dviga otrple tačke — ko nenadoma začuje za seboj: Čof... Dobri, orjaški Sultan se je bil pognal ta hip za njim v deročo reko, zgrabil malega bratca za vrat in odplaval z njim proti bregu. Tam ga je spustil na smetišče in jezen dejal:

»Kaj pa siliš v vodo, ščene, če plavati ne znaš!«

Ko se je Jakec predramil iz omotice, je ležal na smetišču čisto sam. V trdo noč so udarjala od nekod kladiva in stroji so rohneli iz tovarne. Premražen in lačen se je zvil v klobčič in zaprl oči.

Potem se je pričelo nenadoma daniti. Sedaj si je lahko vse natančno ogledal. Videl je, da je naokrog mnogo hiš in ulic, tudi reko je videl, ki ga je bila zanesla semkaj. Ob njej je vodila ozka cesta nazaj v sredino mesta.

»Nazaj pojdem,« je sklenil in je šel ob reki proti mestu. Spotoma je srečal gosposkega psa. Okolu vratu je imel svetel pas in se je obnašal zelo modro. Previdno se mu je Jakec približal, da bi ga pozdravil in povohal. Ampak ko ga je natančneje pogledal v glavo, je presenečen opazil, da ima gobec stlačen in uhlje pristrižene. Tudi repa ni bilo nikjer.

»Hm,« je zmajal z glavo, »kaj pa z vami, stric? Kje pa imate gobec?«

»Kaj praviš?« je zategnil buldog.

»Čakajte, stric — kakšen gobec pa imate?« se je čudil Jakec. »Ali so vam ga odrezali?«

»Rrrrr,« je zarenčal četveronogi stric.

»Ali vas je kdo udaril po njem?« je še vedno silil vanj usmiljeni Jakec.

»Da,« je zdaj resno dejal buldog in se postavil pred malega nepridiprava. »Kaj pa se klatiš tod?«

»Izgubil sem se,« je povedal Jakec, »ampak, kje pa imate rep, stric?«

»Doma,« se je pošalil on.

»Doma?« se je začudil neizkušeni Jakec in stekel za njim. »Pa — uhlje?«

»Tudi.«

»Hm,« je obstal Jakec sredi ceste in gledal za čudnim tujcem. Potem je stekel na drugo stran in bleknil za njim: »Spak!« Ampak je bil stric pametnejši od njega in je šel mirno svojo pot. Jakec pa je spotoma premišljeval tako in drugače in dejal: »Če pojdem še kdaj od doma, bom tudi jaz pustil gobec doma — da ne bom zmerom lačen.«

O, ko bi le našel pot domov! Toda kako, ko je pa toliko hiš, toliko ljudi in ulic. Vsega je preveč, vsega. V mestu bi morala stati samo ena hiša, tista rumena hiša, kjer je Jakec doma. Kako bi bilo potem lepo! Tako pa Jakec ne ve ne kod ne kam. In še ta neprijaznost nekaterih ljudi! Zdaj ga nažene ta, zdaj oni, vsem je v napoto. O, kako neusmiljeni so.

Jakec cvili z visokim glasom in teče po ozki ulici naprej. Potem se zateče v gručo ljudi in joka.

»Kaj pa se cmeriš?« vpraša zdajci nekdo za njim.

Presenečen se Jakec ozre. Za njim stoji mala, srčkana Lili. Belo, dolgo dlako ima in modre oči. Okolu vratu ima rdeč trak in na njem kraguljčke, prave kraguljčke. Sram je postalo Jakca, pa je vseeno povedal.

»Izgubil sem se,« je dejal in zamižal. »Kam pa greš?« je vprašal nato in sedel pred njo.

»Nikamor,« je prijazno odgovorila Lili, »sprehajam se.«

»Kako pa ti je ime?« je vprašal Jakec.

»Jaz sem Lili,« je dejala ona in stresla s kraguljčki.

»Lili? Hm! Lili! Ali si punčka?« se je začudil on.

»Da, punčka sem,« je pokimala ona in nežno nagnila kuštravo glavico.

»Hm,« se je vzradostil Jakec in kar precej pozabil na svojo zapuščenost. »Dolčas mi je,« je dejal nato, »ali se lahko sprehajam s teboj?«

»O,« je stresla ona s kraguljčki, »saj se sprehajam samo okolu te hiše. Tu sem doma. In ti?«

»Jaz se potepam,« je povedal on nekam ponosno. Potem si je ogledal hišo, nato pa hitro odhlačal za malo prijateljico, ki je že stekla po pločniku. Zdaj jima je bil krajši čas. Vse popoldne sta poskakovala okolu hiše in se igrala. Nazadnje sta se še stepla. Seveda je bil Jakec močnejši. Časih jo je kar na glavo postavil — nazaj na noge se je pa zmerom sama. Ko pa je stopila na prag debela gospa, je morala Lili domov, Jakec pa je ostal zopet sam in žalosten pred hišnimi vrati.

»Na,« je dejal, »zdaj je pa ni več!«

Začutil se je zopet zapuščenega. Spomnil se je, da nima doma, in je molče odšel po široki, gladki cesti...

In potem je zopet prišla noč in za njo druga in tretja. Bilo mu je težje in težje. Njegov dom je postala cesta, bela, gladka cesta, kjer ni odpadkov, ne koščka kruha za mali želodček. Hudo je biti brez doma, dolgi so dnevi, še daljše noči. V meglenih jutrih stiče Jakec ves prezebel po odprtih zabojih, ki so jih ljudje nastavili pred vežna vrata smetarjem. Tu najde časih obrano kost, skorjico kruha in druge dobre stvari. Časih pa zaide sredi dneva med visoke kostanje. Tu so klopi, okolu njih poskakujejo otroci. Jakec je majhen kužek, zakaj bi ne smel še on med nje? In gre, teka in se igra z njimi. Prinaša jim palice in druge stvari, ki mu jih mečejo. Kadar je zelo lačen, sede med nje na zadnje nožice in s prednjima milo poprosi: »Lačen sem, tako lačen...«

Pa mu dajo kruha, gladijo ga, in Jakcu je tako lepo, tako toplo pri malem srčku... Ampak to je samo časih, ob sončnih popoldnevih — drugače pa je sam, zmerom sam...

V nekem meglenem jutru pa je zašel skoro na kraj mesta. Tudi tu so bili kostanji, ampak pod njimi ni bilo klopi, ni bilo otrok. Tu so bile dolge lesene ograde in med njimi sto in sto teličkov, krav in volov.

»Na,« se je začudil Jakec in pristopil k prvemu teličku. »Kaj pa delate tu?«

Ves obupan se je ozrl teliček vanj in nič mu ni odgovoril, tako žalosten je bil. Pa je stopil Jakec k drugemu teličku. Ta je mižal in jokal. Prav nič sram ga ni bilo, gotovo je bil zelo žalosten.

»Zakaj pa jokaš?« ga je povprašal previdno usmiljeni Jakec.

»Zaklali me bodo.«

»Kako?« se je začudil Jakec. »Zaklali? Zakaj? Kaj pa si naredil?«

»Nič,« je obupano odvrnil teliček.

»Nič? potem te pa ne bodo,« ga je tolažil on.

»Bodo, bodo,« je kimal teliček, »saj so mojega strica tudi!« in je zajokal še glasneje. Tudi krave so venomer vzdihovale: »Mu-u, mu-u, mu-u...« Dvigale so glave pod zeleneče kostanje in žalostne pogledovale za mladiči, ki so klicali svoje matere.

»Oh jej!« je vzdihnil Jakec in neopaženo odšel mimo mižečega telička. Potem je pristopil k rejenemu volu. Ta je gledal v tla, grdo se je držal, jokal pa ni. Ampak njegove oči so bile vlažne. Topo, zamišljeno je buljil z njimi predse, gotovo je tudi on mislil na smrt.

»Dober dan, stric!« je zazelhal Jakec pred njim, »kaj vi pa nič ne jokate?«

Pogledal je vol malega ščeneta pa naenkrat začudeno dejal: »Hm, kaj pa ti iščeš tod?« in sklonil glavo, da bi ga povohal.

»Kaj me poznate, stric?« se je prestrašil Jakec in se za ped odmaknil.

»Seveda te poznam, primaruha,« je odvrnil vol, »kaj pa delaš tukaj?«

»Nič. Potepam se. Odkod pa me poznate?«

»O, kolikokrat sem te ogledoval skozi lino mojega hleva, ko si s svojo materjo lazil okolu hiše. Glej ga, glej, smrkavca, kako se je potegnil!« je zmajal potem, kar dobre volje je postal.

»Kaj imam jaz tudi mater?« se je začudil Jakec. »Zakaj? Kje?«

»Hm,« je pihnil vol skozi nosnice, »seveda jo imaš. Taka je ko ti. Belo dolgo dlako ima in dolg gobec. Vame je zmerom lajala. O, kolikokrat vas je mladiče pripeljala v moj hlev. Potem so tebe neko jutro odnesli naprodaj v mesto, tvoja mati je vso noč tulila za teboj...«

Kaj takega! je pomislil Jakec. O tem se mi nikoli še sanjalo ni.

»Odkod pa ste, stric?« je vprašal potem.

»Z Morosta.«

»Kje pa je to? Ali je daleč?«

»O, daleč. Če bi imel čas, bi ti že pokazal pot, tako pa moram čakati, da me zakoljejo. Kar po tejle cesti pojdi, gotovo prideš tja,« je dejal in pogledoval za mesarji, ki so brusili nože v leseni lopi. Iz klavnice je bilo v naslednjih trenutkih čuti težke udarce sekire, ki jo je vihtel v debelih rokah človek v belem, okrvavljenem predpasniku. Pod njim so vzdihovali in padali mali, boječi telički.

»Oh, jej!« je streslo usmiljenega Jakca, »ubožčki!« in se je počasi odmaknil od hropečega strica, še zbogom mu ni rekel. Potem se je skril za deblo visokega kostanja. Dolgo je ždel tam in ogle-

doval obsojenega vola. Tedaj je pristopil nekdo k volu, mu odpel verigo in ga udaril z debelo palico po temenu. Potem ga je potipal na tej in na drugi strani in ga odgnal na morišče. Oklevajoče je stopal vol za odurnim človekom. Malo nato so mu vrgli tam pod leseno lopo preko oči okrvavljeno cunjjo. Potem je dvignil nekdo bat in udaril z njim ubogega strica po čelu. Ampak stric je bil velik in močan, pa se je zdajci silovito zagnal vanj in ga vrgel ob steno. Potem se je ves divji pognal v beg.

»Stric! Stric!« je zaklical za njim Jakec in jo ucvrl med ko stanji na cesto.

»Uuuuu,« je tulil od bolečine ranjeni vol, »domov — uuuu...«

»Jaz tudi,« je zdirjal Jakec za njim, »na Morost greva!« je hitro zaklical vsem skupaj in še urneje pobral podplate. »Ali sva jih!« je dejal spotoma bežečemu volu.

Črni curki krvi so lili ubeglemu stricu iz čela in nosnic. Tudi oči je imel vse krvave. Z glavo nizzdol se je zaganjal v velikih skokih po tisti gladki cesti. In ljudje so bežali pred njim na vse strani, po hodnikih so se skrivali in čez ograde so plezali. Potem pa je vol nenadoma obstal, dvignil okrvavljeno glavo visoko proti nebu in strahotno zatulil...

»Beživa, stric!« ga je priganjal Jakec, »bova že doma jokala!«

»Uuuuuu,« je zadnjikrat zatulil vol, potem so mu klecnile noge in hip nato se je zvalil na prašna tla.

»Vstanite, stric!« je nestrpno skakal Jakec okolu njega, »mesarji gredo!«

Tedaj je vol zadnjikrat priprl svoje motne oči in ves žalosten pogledal malega prijatelja. Nato je vztrepetal po vsem životu in izdihnil...

Polagoma se je zbrala okolu njega gruča prestrašenih ljudi. Tudi mesarji so prišli. Eden ga je sunil sirovo s čevljem v trebuh, drugi ga je udaril z bičem. Potem so ga zvelkli na voz in pognali konje.

Obstal je Jakec nekaj časa sredi ceste in je mislil tako in drugače. Potem je pogledal po ravni cesti in je dejal: »Kako brezsrčni so ljudje! — Grem pa sam. Na Morost grem,« in je stekel po cesti naprej.

Hodil je ure in ure, ampak svojega doma, svoje matere ni srečal nikjer. Tudi ni videl ničesar, kar bi ga moglo spomniti, da je kdaj že hodil tod. Pred njim je ležala velika ravnina, ceste so bile ravne in le tu in tam je ležala samotna vas. Tudi ljudi je bilo tu zelo malo. Časih pa je pridrvelo za njim nekaj na kolesih, dvignilo prah in izginilo v daljavo. Jakec se je tedaj zmerom skril v travo.

Okoli poldneva je utrujen obstal. Zmuznil se je v samotno hišo, pogledal nato še po dvorišču in dejal: »Ne, tukaj nisem bil še nikoli.«

»Ne, ne!« se je zdajci zagnal iz pasje hišice proti njemu ko oglje črn kosmatin. Dobro, da je bil priklenjen. Jakec se je kar prestrašil.

»Dober dan, stric!« mu je dejal potem, ko je videl da je na verigi.

»Kaj pa iščeš tod? Ali mi greš z našega dvorišča!« je dejal črnuh in se zagnal na vso moč proti njemu. Jakec pa je sedel malo v stran in mu ponagajal:

»Šlek! Šlek!« mu je strgal korenček, »ali so te! Šlek!«

O kako je bil šele zdaj hud na Jakca! Pri tej priči bi ga raztrgal. Jakec pa je še dejal: »Pa pojdi sem, če imaš pogum! Šlek!« mu je zagodel nato prav pred smrček in jezik mu je pokazal.

Užaljen je nategoval priklenjeni črnuh verigo, pa je bila kar prekratka — še jezika ni mogel zgrabiti, čeprav ga je imel smrkavček mestni precej čez mero. Potem ga je Jakec vprašal resneje:

»Ali ti veš, če sem bil jaz kdaj tu doma?«

Nič mu ni odgovoril, grdo je gledal in renčal je.

»Šlapa!« mu je zabrusil Jakec, stresel z glavo in odšel nazaj proti mestu.

Počasi je kolovratil po prašni cesti, dolga je bila in ravna. Ko je postal žejen, se je skobacal v jarek. Zdaj pa je za njim nekaj zašuštel v visoki travi. Spomnil se je Jakec priklenjenega strica in je prestrašen pogledal nazaj: »Ali ste vi, stric?« je iztegnil vrat.

»Rega, rega, kvak!« je dejalo iz trave.

»A tako!« se je oddahnil Jakec in mirno lokal iz potoka. Potem je legel v travo in zamižal. Kako prijetno mu je bilo. Dremal

bi takole kar ves dan, ko bi ga zdajci ne predramilo prijetno presenečenje. Ob njegovem smrčku so se drenjale žabe, rejene žabe.

Kakšna pojedina! je pomislil Jakec in se potuhnil. Pa mu je ena zlezla prav v uhelj.

»Kvak!« je bleknila vanj, predrzna je pa res bila.

»Rrrrr,« je potihlo zagodel Jakec in skrivaj priprl oči. Potem je iztegnil jezik in jo polahko oblizoval po rejenih krakih. Hip nato pa jo je zgrabil za zadnje noge: »Ham!«

O, kako se je drla. Ampak Jakec ni bil malo lačen in je predrznico pri priči pogoltnil. Potem se je postavil na zadnje noge in pogledoval še za ostalimi, ki so se prestrašene poskrile v travo.

»Kvak! Kvak!« jih je oponašal z visokim glasom in iztegoval vrat.

»Kvak! Kvak!« so ga zmerjale one nazaj iz močvare.

Že se je hotel pognati za njimi — ko zdajci začuje za seboj rožljanje verige... Jakec je pogumen kužek in bi se same verige prav nič ne bal — ampak kaj, ko je pa na njej tisti črni stric, kateremu je Jakec še malo preje tako nagajal! Kaj bo pa zdaj? Uteči se kar ne bo dalo, to ve Jakec prav dobro. Strahoma bulji v črnega strica, ki se počasi plazi med visoko travo proti njemu.

»O, saj vas vidim, strček! Dober dan!« mu pravi nato prav prijazno in ves se trese. Potem hitro pogleda kvišku: »Joj! Pogledajte no, stric!«

In ga je prevaral. Komaj je pogledal stric kvišku, jo je Jakec že ucvrl — tako hitro še ni nikoli pobiral podplatov.

»Ali sem ga!« je dejal spotoma. Pa ga še ni! Ko se je ozrl, je bil črni stric že za njim. Prav spretno je dvigal svoje stare ude, godel je in grdo je gledal. Požrl me bo! je pomislil Jakec in se hitro skril za bližnje drevo. Potem se je, pretkanec mali, nenadoma domislil zvijače.

»Tukaj sem,« je rekel. In sta bila kar precej skupaj.

»Ti pritepenec mestni!« je stisnil skozi zobe stric in skočil za njim. Jakec pa je tekal okolu debla: Flek — flek — flek... Tako je šlo okoli sedemkrat in pol — dokler ni črnega strica nenadoma potegnilo nazaj...

»Na!« je dejal in začuden pogledal verigo, ki se je bila navila okolu debela.

»Ali ste trudni, stric?« se je pošalil pretkani Jakec.

Nič mu ni odgovoril, le kislo se je držal in verigo je nategoval.

»Pa zbogom!« je dejal zmagoslavno Jakec, »zelo me veseli, da sem vesel!« In je hitro odhlačal dalje.

Hodil je dolge ure in utrujen prišel zopet nazaj v mesto. Tu je zopet mislil na tisto rumeno hišo pa na dobro gospo Maro... Ali bom zmerom takole sam? V ozki ulici pa je nenadoma zalajalo nad njim:

»Jakec!«

Pogleda Jakec kvišku — in koga vidi? Jej, ojej — visoko nad njim sedi na oknu tista bela, tista ljubka Lili, s katero se je bil oni dan igral okolu te hiše. O, Jakec se vsega še prav dobro spominja.

»Dober dan, punčara!« ji pravi in sede na kraj ceste. »O, kako si visoko!«

»Mladičke sva dobila,« pravi ona nazaj.

»Kako?« je vprašal Jakec spodaj.

»I no,« je ponovila ona vsa nestrpna na oknu, »mladičke sva dobila, mladičke.«

»Kakšne mladičke?« je spet vprašal neizkušeni Jakec.

»I, majhne psičke!«

Hm! je pomislil Jakec spodaj: mladičke sva dobila! Lepa reč! Čemu nama le bodo! Zdajci je veselo pritekla po stopnicah ona.

»Kod pa hodiš?« ga je najprej okregala. »Dneve in dneve sem presedela tu gori na oknu, povsod sem te iskala, pa nikjer te ni bilo. Kod pa si se potepal?«

»Po Morostu. Pravijo, da sem tam doma. Tak kaj imaš gori?«

»Mladičke!« se je pobahala ona. »O, kako so srčkani!« In je nagnila kuštravo glavico kakor oni dan, ko sta se igrala tod okoli.

»Koliko pa jih je?« je vprašal zdaj resneje Jakec.

»Šest.«

»Samo šest?« se je nalašč začudil on. Potem se je domislil tistega buldoga, ki je bil brez gobca, brez uhljev in repa, pa je hitro dostavil: »Ali imajo vsi repe?«

»Vsi.«

»Pa uhlje?«

»I seveda!« je rekla ona, »čakaj, pripeljem jih na hodnik! Pazi, da te gospodinja ne vidi, zdaj me nič več ne pusti skakati naokrog.« in je stekla po stopnicah. Malo nato je slišal Jakec zgoraj na hodniku živahno bevskanje. Potem je slišal Lili, ki je rekla mladičem:

»Zdaj pa le previdno, otročiči, da se kdo ne zvrne!«

Počasi je stopala od stopnice do stopnice, za njo pa se je prevračalo in kotalilo vseh šest mladičev. Štrbunk, štrbunk, je odmevalo po hodniku — res, prav srčkani so bili. Še Jakec se jih je razveselil.

»Čakaj no,« je dejal v skrbih najmanjšemu, »pa menda nisi brez nog, ko se kar po trebuhu kotališ?«

»Oh, saj pravim,« se je jezila Lili, »kakšne križe imam s temi smrkavci!«

Spodaj jim je pokazala Jakca in dejala: »Vidite, otročiči, to je pa, hm, gospod Jaka.«

»Kakšen gospod?« se je v zadregi branil Jakec, kar nerodno mu je bilo. »Saj vidiš, da imam štiri noge!«

Mladički pa so vsi hkratu pomigali s kratkimi repki in se mu dobrikali: »Go-go-go... Ja-ja-ja-ka...« so jecljali, tudi lizali so ga. Eden ga je še za uhlj ugriznil in drugi za rep.

»O, le počasi, frkolini!« se je odmikal Jakec, »pojesti se pa še ne dam. Čakaj no,« je hlastnil nato po najmanjšem in ga narahlo prijel z zobmi okolu trebuščka. Potem ga je dvignil, nato pa hitro odprl gobček, da je siromak zviška telebnil na trda tla: Štrbunk! je zabobnelo. Ubožček pa se je postavil nato nalašč še na glavo in pobrcal s kratkimi nožicami. Jakec pa je zdaj zgrabil še drugega in ga dvignil.

»Glej, mamica, kako sem velik!« je vzkliknil ta vesel, nato pa telebnil na trebušček in žalostno zajokal. Ker se mu je pričelo še kolcat, se je skril k dobri mamici.

»Bev-bev-bev!« se je kregal na porednega strica in se previdno skrival za materjo.

»Rrrrrr-ham!« je hlastnil za šalo Jakec. »Pohrustal te bom!« in je zinil široko, zelo široko. Potem ga je prijel za uhlj in vlekel malega nepridiprava izpod skrbne mamice. Pa so nesrečnežu nje-

govi mali bratci kar precej pritekli na pomoč. V strahu so jokali in vlekli malega bratca za rep, za uhelj in za dlako, o še za nogo ga je potegnil eden. Pretkani Jakec pa je naenkrat izpustil uhelj in so vsi hkrati pocepali po tleh in po koteh. Eden se je znašel prav pred hišnim pragom.

»Eeee, kam pa se ti tako mudi?« je dejal Jakec.

Morda bi se takole igrali še naprej, da ni zdajci prisopihala po stopnicah debela gospa.

»Ali mi greš, mrcina!« je dejala Jakcu in mu ponudila čevlji. Ni bilo Jakcu do njenega čevlja in je rajši šel. Spotoma je na pragu še škilavo pogledal malega smrkavčka, ki je ves prestrašen čepel v majhni luži. »Ti boš pa utonil, rrrr...«, je nalašč zaškripal z zobmi, da je luža pri priči postala še večja. Potem se je izmuznil skozi vrata in stekel na ulico. Tu se je ozrl na levo in desno in odhlačal dalje...

Kmalu nato se je nenadoma znašel pred sivim, visokim poslopjem. Tu so stali v ravni, dolgi vrsti svetli avtomobili, črne kočije, avtobusi in tramvaji. Od časa do časa je izza poslopja veselo zabrlizgalo: Uuuuuu—uk! Potem se je usulo na ulico mnogo ljudi s kovčegi, košarami in velikimi zavoji. Tu so se nekateri pozdravljali, si stiskali roke, drugi pa kar hitro zlezli na tramvaje in nekateri na avtomobile.

Počasi se je izmuznil Jakec mimo ljudi, stekel po tlakovanem hodniku in obstal pred čudno pošastjo: črna je bila, dimnik je imela in spodaj kolesa, velika kolesa. Iz dimnika se je kadilo. Tudi izpod koles je časih pihnilo: Pss-ph, pss-ph... Za njo je čakalo še več črnih hiš in vse so bile na kolesih, dimnika pa ni imela nobena. Skozi okna so pogumno gledali ljudje, še smejali so se. To je pa res imenitna stvar! pravi Jakec in se povzpne na stopnice. Tu vohta previdno s smrkčkom na levō in desno, skoči potem še više in se izgubi med čevlji in klopmi.

Zdaj pa, hentana reč — so se hiše naenkrat premaknile. Jakec je dvignil uhlje in prisluhnil: Tk-tk-teka-tk... je dejalo spodaj pod njim in vse se je majalo. Povzpел se je na klop in pogledal skozi okno. Mimo njega je bežalo drevje, hiše in potem njive in vse

drugo, kar je drugače bilo tako mirno. Hitreje in hitreje je šlo. Tam spredaj pa je časih zavriskalo: Uuuuuu-uh...! In pihalo je: Ph-ph-ph-piha-ph.... šššš - uuuh!

Ta je pa lepa! Ozrl se je Jakec po ljudeh, ki so sedeli po klopeh in se nagibali zdaj na to, zdaj na drugo stran, kamor so se pač hiše nagnile. Tudi Jakec se guglje. Časih butne z glavo ob steno in če te ni, ob šipo. Saj se bo vse podrlo! si misli. Kaj takega! In kam pravzaprav drve? Ali bo zmerom tako hitro šlo? O, zdaj je Jakec izgubil še zadnje upanje, da bi našel še kdaj svoj dom. Mesto je že daleč, mimo okna švigajo iskre, kadi se in za njimi se vleče dolga železna kača. Jakec prisluškuje, se opoteka iz vagona v vagon, omahuje in strmi v tla. Pod njim klopoče venomer: Tk-tk-teka-tk...

Potem se drveče hiše nenadoma ustavijo. Jakec se izmuzne skozi priprta vrata, se zakotali po stopnicah in se potuhne v travi za progo. Malo nato se hiše iznova zganejo in zdrve po progi naprej. Jakec prisluhne, pogleda na to in na ono stran in jo ucvre nazaj po tisti železni cesti... Dolga, kar predolga je ta pot. Ali bo spleh kedaj pritekel nazaj v mesto? Že obupuje, potem se domisli drveče pošasti, se pogleda pod noge in zabrlizga:

»Uuuuu-uh!« Potem pobere s podvojeno močjo podplate in si krajša čas: »Tk-tk-teka-tk... šššš-uuuu-uh!« O kako je šlo! Spotoma zagleda zajca dolgouha, ki je bil pravkar pridirjal na progo in dvignil uhlje.

»Uuuuu-uh!« ga opozori Jakec. »Beži! Tk-tk-teka-tk...« in jo še hitreje ubere med tračnicami. Pa smola taka, zdajci se oglasi tudi za njim: Uuuuu-uh! Jakec se ozre — za njim, prav za njegovim repom drvi črna pošast z dimnikom... In so drveli vsi trije drug za drugim nazaj proti mestu...

Pa je bila črna pošast hitrejša od Jakca in je naenkrat švignila nad njim. Prestrašen je Jakec počenil med tračnice in presenečen ogledoval drveče hiše nad seboj. Še malo, pa bi na mestu umrl od strahu. Pa je hitro zamižal in se zaril v gramoz. Potem je nad njim spet utihnilo. Pogledal je kvišku, povohal s smrčkom po zraku in si pretegnil otrple ude. Črna pošast je bila že daleč, in Jakec je zadovoljno odšel dalje na pot. Kako čudno se mu je zdelo vse to. Spotoma se je ogledoval.

Potem ga je nenadoma pričelo skeleti na koncu, ki je najbolj daleč od glave. Pogledal je nazaj in prestrašen opazil — da je brez repa.

»Joj! Repa nimam!« je zajokal. Potem se je pričel vrteti naokoli, hitreje in hitreje, kakor se znajo samo psi, in je oblizoval ranico, iz katere mu je curljala rdeča kri. Časih je obstal in pogledal nazaj po progi za repom. Tudi na zadnji nogi se je postavil in da bi videl še dlje, je iztegnil še vrat. Ampak je bilo vse zaman, od vsega mu je ostal le še kratek štrcelj in pa bolečine. In so bile bolečine še večje od štrclja. O kako ga je bolelo. Počasi je odšepal naprej in jokalo je. Malo dalje je kraj proge zagledal strica dolgouha. Mirno je ležal ob tračnici in iz vratu mu je tekla kri.

»Kaj pa s teboj?« ga je sočutno vprašal Jakec.

Ničesar mu ni odgovoril zajček. Topo je buljil vanj in stresal se je. Spomnil se je Jakec, da že dolgo ni jedel pa mu je nenadoma zadišala zajčja pečenka in je dejal umirajočemu zajcu:

»Pošteno sem lačen. Ali vas, stric, lahko pojem, ko boste nehali brcati?«

Nič. Zajčji stric molči in si misli svoje. Jakec pa je sedel potrpežljivo predenj in je čakal na njegovo smrt. Časih ga je previdno povohal in si skrivaj obliznil smrček. Potem je nenadoma prijel za uhelj, potegnil trdoživega strica s tračnic in se pripravil k večerji. Že je zinil — ko se dolgouhec, šmentana reč, postavi pred njim na noge. Prestrašil se je Jakec in zbežal izpred začudenega strica. Zajcu pa je že v naslednjem hipu omahnila glava, telebnil je v travo in izdihnil. Previdno se mu je Jakec približal.

»Stric! Stric!« ga je drezal s tačko v trebušček, »kako je prav za prav z vami? Mmmm!« se je obliznil, »zdaj bom pa zares ugriznil.«

Zajček je bil že mrtev pa ga ni prav nič zbolelo, ko je Jakec zasadi vanj zobe. Najprej mu je iz previdnosti pohrustal noge.

»Ušel mi ne boš več!« mu je rekel potem prav v uhelj. Nato mu je odgriznil še tega in za njim še drugega seveda.

Ko je naslednje jutro posijalo sonce, je bil Jakec že zopet v mestu. Taval je spet po ulicah, se ogibal čevljev gosposkih ljudi in

premišljeval o tem in onem. Na strica dolgouha je mislil, na mla-
dičke, ki so se mu oni dan obešali na smrček, pa gospe Mare se je
spomnil. Nje že ni videl toliko časa, o da bi jo še enkrat našel! Ni-
koli več se ne pojde potepat, nikoli več. Kako je časih skrbela zanj!
Kako rada ga je imela! Zdaj pa je tak revček, če hoče jesti, mora
krasti, če krade, je tepen. Ni prijetno biti lačen, pa tudi tepen
ni Jakec rad. Hudo mu je ob teh spominih, pa obstane sredi ploč-
nika, pokrije oči s tačkama in zajoka: »Uuuuu.«

V tem hipu pridirja po cesti zaprt voz konjača Antona. Na
njem sedi prešerno sam konjač z velikim bičem in nesrečno zanko,
ki jo tako spretno meče stirinožnim potepuhom okolu vratu. Ko
zagleda zdajci Jakca, se mu nenadoma zasvetijo črne oči: Ena,
dve ... in ubogemu Jakcu se zadrgne krog vratu jeklena žica ...

»Au!« krikne Jakec, »zadavil se bom!«

Težka roka konjača Antona pa ga že potegne kvišku in vrže
v odprtino sredi črnega zaboja. Potem zaloputne pokrov, požene
konje in si zažvižga v brke.

Odslej so tekli za Jakca črni dnevi žalosti in suženjstva. Z dru-
gimi psi, ki jih je bil naložil konjač Anton, je čakal Jakec v temnih
kletah svojega konca. Vsako jutro je prisluškoval tuljenju štirinož-
nih prijateljev, ki jih je obsodil ta strašni človek na smrt. Videl je,
kako je vihtel konjač Anton nad obsojenci svoj korobač, kako jih
je postavil potem zunaj na dvorišču v ravno vrsto ob velikem zidu
in kako je potem vanje meril s puško: Pok, pok, pok ... je odme-
valo vsako jutro od sivih sten in pod težkimi svinčenkami so padali
njegovi prijatelji in umirali na prostranem dvorišču ...

Časih so prišli h konjaču ljudje iz mesta. Ogledovali so, izbirali
in kupovali obsojene pse. Marsikateri je tako ušel strašni smrti. Za
ubogega Jakca se ni zmenil nihče, seveda, on je brez repa, kdo bi
maral zanj. Zaman se je Jakec ob takih prilikah povzpел na zadnji
nožici, zaman je prosil, zanj ni bilo usmiljenja, nihče ga ni maral.

In tako je prišel nesrečni dan tudi zanj. Že zgodaj zjutraj je
stopil tisti brkati človek s korobačem v podzemlje. Prestrašeni so
se stisnili psički po koteh, njegova težka roka pa je zgrabila malega
Jakca in ga uklenila v težko, pretežko verigo. Potem je moral za
konjačem na dvorišče ...

Gospa Mara pa še ni pozabila svojega Jakca. Hodila je iz dneva v dan po ulicah belega mesta, se ozirala na to in na ono stran in iskala svojega izgubljenega ljubljénčka. To jutro pa se je nenadoma domislila konjača Antona. Njega pojde vprašat, mogoče da ga je on kje videl? Morda ga je celo ujel? Ujel s tisto zanko, ki jo nosi zmerom s seboj! O, morda je že prepozno? je pomislila v strahu in odhitela na njegov dom...

Tisti čas je ubogi Jakec tulil ob visokem zidu in oprezal za konjačem, ki je čistil puško na klopi in si požvižgaval v črne brke. Potem se je dvignil, pogledal na uro in zagodrnjal:

»Zdaj, mrcina pasja, pride čas!«

Potem se je domislil volčjaka. Urno je stopil v klet in ga pri-gnal na dvorišče. Tu ga je postavil kraj malega Jakca in se postavil v stran, da bi ubil oba hkratu z eno samo kroglo. Seveda, kaj bi trošil! je dejal. Tedaj pa je planil na dvorišče lepo oblečen gospod in v eni sapi dejal konjaču: »Ali imate tu mojega Harija?«

Potem ga je zagledal ob zidu. Zagnal se je proti njemu in ob-jel velikega, sivega volčjaka. Ta se mu je vrgel pod noge in zatulil z visokim glasom. Gladil ga je gospodar in ga miloval: »Ubogi pes! Uboga žival!« Nato je odštel konjaču nekaj denarja in odpeljal psa domov. Žalosten je pogledoval za njim mali Jakec, zanj se ni zmenil nihče...

Tisti čas je hitela gospa Mara po dolgi ulici, ki pelje h konjaču Antonu. Konjač Anton je že položil puško k rami, že je pomeril — ko plane ona na dvorišče. Tu zakrili z rokama h konjaču in mu teče nasproti. Ta odloži morilno cev, si popravi brke in zagode:

»Kaj bo dobrega?« Kar nejevoljen je že bil.

Gospa Mara objame Jakca, gladi ga in joče ob njem. Tudi Jakec joče. Oblizuje jo po rokah, po obrazu in cvili z visokim gla-som... Kako je vesel, kako je srečen!

Je dobil konjač denar, gospa Jakca — Jakec pa svoj dom. Ni-koli več ni šel od njega — zakaj preveč, vse preveč je bilo bridkosti in razočaranj v teh dolgih, žalostnih dneh...

K o n e c.

KNJIZNICA

00000513531

